

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

TREČIADIENIS – WEDNESDAY, VASARIO – FEBRUARY 2, 2011 • Vol. CII Nr. 22

Kaina 75 c.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 02-01-11

PERIODICALS

EK gerai supranta Lietuvos energetikos politiką

Lietuvos premjeras Andrius Kubilius (k.) Briuselyje susitiko su Europos vadovų tarybos pirmininku Herman Van Rompuy. **ELTA** nuotr.

Briuselis, vasario 1 d. (ELTA) – Su Europos Komisijos (EK) pirmininku Jose Manuel Barroso susitikęs premjeras Andrius Kubilius sako pajutęs Lietuvos energetikos politikos supratimą. Ir nors galimybės pradėti tyrimą dėl „Gazprom“ piktnaudžiavimo vyraujančia padėtimi nėra komentuojamos, A. Kubilius teigė, kad EK labai svarbiu dalyku laiko nurodymo dėl nuosavybės atskyrimo įgyvendinimą. Būtent dėl šio konkurenciją dujų rinkoje užtikrinančio Europos Sąjungos (ES) dokumento įgyvendinimo, manoma, „Gazprom“ ir spaudžia Lietuvą.

„J. M. Barroso žino, kad mes kreipėmės į EK Konkurencingumo tarnybą, ir ji atliks tyrimą, o pagrindo kelti klausimus, ar ‘Gazprom’ nesinaudoja vyraujančia padėtimi, yra pakankamai daug. Tikimės, kad objektyvus tyrimas padės ir mums, ir ES rasti tinkamus atsakymus“, – sakė A. Kubilius.

Vasario pabaigoje EK lankysis

Rusijos premjeras Vladimir Putin, galimos šio apsilankymo temos aptartos ir su Lietuvos Vyriausybės vadovu. Tuo tarpu ES sostinėje penktadienį susirinkianti Europos vadovų taryba taip pat svarstys energetinius reikalus – kaip sukurti atvirą, vieningą energetikos rinką ir iki 2015 m. panaikinti energetiškai atskirtas salas, pirmiausia – Baltijos valstybes. Premjeras jaučia EK esant svarbia energetikos partnere ieškant geriausio sprendimo dėl energetinės nepriklausomybės užtikrinimo.

„Visi projektai, kurie yra mums svarbūs – ar tai būtų elektros jungtys su Švedija, ar Lenkija, ar dujų jungtys su Lenkija, regioninis suskystintų dujų terminalas – yra EK gerai žinomi. Baltijos šalių elektros sistemų suderinimo su europinėmis sistemomis galimybė nagrinėjama ir ieškoma atsakymų“, – sakė A. Kubilius. Premjeras taip pat sakė Komisijoje jaučiantis supratimą ir paramą branduolinės energetikos planams.

Vyriausybė vėl nesutarė dėl Valdovų rūmų

Vilnius, vasario 1 d. (BNS) – Ministrų kabinetas neapsisprendžia, ką daryti su daugiau nei dešimtmetį pradėtais statyti Valdovų rūmais – pasitarime šį klausimą nuspręsta atidėti darsyk. Nebe pirmą savaitę neišsprendžiama teisinė dilema – leisti darbus toliau tęsti dabartiniam rangovui „Panevėžio statybos trestui“ ar nutraukti sutartį ir skelbti naują konkursą.

„Ūkio ministras dar turėtų padirbėti ir pateikti variantą, kuriame neliktų prieštaravimo tarp dviejų institucijų, kurios rūpinasi tinkamu valstybės lėšų panaudojimu ir viešaisiais pirkimais“, – po pasitarimo sakė premjeras Andrius Kubilius. Jo teigimu, Valstybės kontrolė savo išvadoje rašo, kad reikėtų keisti rangos sutartį darbus tęsiant toliau, tuo metu Viešųjų pirkimų tarnyba tvirtina, kad sutartį

su bendrove reikėtų nutraukti.

„Mūsų viešųjų pirkimų skyrius įvertins galimybes, kaip išeiti iš aklavietės, nes, kaip žinote, į projektą yra investuota per 200 mln. Lt, jų konservavimas kasmet valstybei kainuotų milijonus, todėl reikia ieškoti teisinės išeities iš esamos padėties“, – po pasitarimo žurnalistams sakė ūkio ministras Dainius Kreivys.

„Kaip politikos naujokas pasa-

kyčiau, kad mane stebina susidariusi padėtis, kai dvi tarnybos laikosi gana skirtingų nuostatų šiuo klausimu. Kaip jau esu ne kartą minėjęs, nesu šio projekto nei iniciatorius, nei entuziastas, bet, manau, kad viešasis interesas reikalautų šį objektą pabaigti kiek įmanoma sparčiau“, – po pasitarimo kalbėjo kultūros ministras Arūnas Gelūnas.

Jaunieji talentai – Lietuvos garbė

Akordeonistas Martynas Levickis. **Gedimino Savickio (ELTA)** nuotr.

Vilnius, vasario 1 d. (ELTA) – Prezidentė Dalia Grybauskaitė pasveikino 2010 m. tarptautiniuose konkursuose aukščiausius apdovanojimus laimėjusius jaunuosius Lietuvos muzikus ir jų pedagogus.

Sveikinimo raštai įteikti 106 jauniems talentams, kurie tapo laureatais garsiausiuose tarptautiniuose konkursuose Lietuvoje ir užsienyje, taip pat 62 jų mokytojams. Šalies vadovė pabrėžė muzikos mokyklų svarbą Lietuvos muzikiniam gyvenimui ir muzikalių vaikų ugdymui, padėjo mokytojams, gabius vaikus globojančiam Lietuvos muzikų rėmimo fondui ir visiems, kurie padeda jauniems talentams tobulėti. Aukščiausių vietų tarptautiniuose muzikos konkursuose laimėtojai iškilmingai pagerbti ir Vyriausybės rūmuose.

Jau 20-ąją kartą jaunųjų muzikų pagerbimą rengiančio Lietuvos muzikų rėmimo fondo duomenimis, 2010 m. tarptautiniuose konkursuose didžiuosius prizus ir aukščiausias prizines vietas pelnė 64 solistai, 2 fortepijoniniai, 6 kameriniai ansambliai,

fleitininkų, varinių pučiamųjų instrumentų ir kanklininkų kvartetai, akordeonistų ansamblis, akordeonistų duetas, 1 orkestras ir 2 chorai. Lietuviai laimėjo net 84 aukščiausias vietas tarptautiniuose konkursuose. Laureatus konkursams parengė 62 pedagogai.

Praėjusiais metais jaunieji Lietuvos muzikai aukščiausias vietas laimėjo 19 užsienio šalių (daugiausia – Italijoje) ir Lietuvoje vykusiuose konkursuose. Ypatinga sėkmė praėjusiais metais net dviejuose tarptautiniuose konkurse JAV ir Lenkijoje lydėjo Maskvos valstybinės P. Čaikovskio konservatorijos studentą pianistą Luką Geniušą. Mūsų šaliai Švedijoje puikiai atstovavo ir Lietuvos muzikos ir teatro akademijos (LMTA) studentas pianistas Rokas Valuntonis. Akordeonistas Martynas Levickis, šiuo metu studijuojantis Karališkojoje muzikos akademijoje Londone, aukščiausias vietas laimėjo net dviejuose žinomuose tarptautiniuose konkursuose California valstijoje (JAV) ir Kroatijoje.

Šiame numeryje:

- **Skautybės kelias. Dviguoba S. Čiurlionienės vyr. sk. būrelio šventė. Skautų renginiai (p. 2, 11)**
- **KGB archyvai viešinami tik žodžiais (p. 3, 5)**
- **E. Simanaičio skiltis (p. 3)**
- **Kitoks gyvenimas JAV – stažuotės išpūdžiai (p. 4–5)**
- **Laiškai, nuomonės (p. 5)**
- **Laimingi esame, kai esame kartu (p. 8, 9)**
- **„Ambersail“ (73) (p. 9)**
- **B. Sruogos didybė (p. 10)**

Valiutų santykis

1 USD — 2.51 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Vos prasidėjus neramumams Egipte, visos Vakarų pasaulio šalys, jų ambasados ir konsulatai išplatino pranešimą savo piliečiams, prašydamos kurį laiką atidėti planus keliauti į Egiptą. Sausio 31 dieną Lietuvos užsienio reikalų ministerija kreipėsi į turistinių kelionių organizatorius, prašydama naujų turistų iš Lietuvos į Egiptą kurį laiką nevežti. Bet, kaip rašo Delfi.lt žurnalistė Rasa Lukaitytė, masiniai protestai Egipto sostinėje Kaire turistų iš Lietuvos nebaudo – vos vienas kitas poilsiautojas iš Lietuvos skambino kelionių organizatoriams paklausti apie naujausius įvykius, nė vienas neatsisakė jau nupirkto kelionės ir nepanoro namo grįžti anksčiau. Valstybinio turizmo departamento duomenimis, šiuo metu Egipte atostogauja 788 lietuviai. Matyt, nenoras nutraukti savo „egzotiškas“ atostogas ima viršų prieš sveiką protą ir net instinktą branginti savo gyvybę.
Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mąžindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiamo. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdiena, paskelbta)

\$250.00 JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00

• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė

redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taISO savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasiIikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė-Petry
8830 Magnolia Court
Orland Park, IL 60462

El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Dviguba Sofijos Čiurlionienės vyr. sk. būrelio šventė

2010 m. rugsėjo 29 d. gražų, bet šaltoką vakarą mūsų sesės rinkosi ps. fil. Rūtos Grigienės namuose sesės Eglės Paulikienės vyresniųjų skaučių įžodžiui. Sesė Eglę įžodžiui paruošė v.s. fil. Svajonė Kerelytė.

Susimąstymą vedė sesės Zita Baltramonaitė ir Svajonė Kerelytė. Prie sukurto lauželio ir būrelio sesių rato sesės vyr. sk. sl. fil. Jolanta Zubinienė ir vyr. sk. Birutė Nalienė įnešė „Aušros vartų/Kernavės” tunto vėliavą. Iškilmingą vyresniųjų skaučių įžodį vedė sesė Svajonė.

Po priesaikos, pabučiavus vėliavą, sesei Eglei vyresniųjų skaučių kaklaraištį užrišo sesė Zita, gerojo darbo mazgelį – sesė Svajonė. Visos sesės čiurlionietės pasveikino naują vyr. skautę sesę Eglę, prisijungusią prie būrelio.

Visos buvome pakviestos prie gražiai ir gausiai paruoštų vaišių stalo. Sesė Zita pasveikino būrelio

seses ir priminė, kad prieš 32 metus, 1978 metais spalio 29 d., buvo įkurtas Sofijos Čiurlionienės vyr. sk. būrelis. Buvo pristatytos būrelio steigėjos sesės s. fil. Giedrė Penčylienė ir vyr. sk. sl. fil. Jolanta Zubinienė, prie kurių prisidėjo ps. Jolanda Mockaitienė, ps. Aldona Vaitienė, vyr. sk. Roma Bielskienė ir kitos sesės (Laima Braun, Violeta Mikaitienė, Laima Ardickienė, Rasa Šarauskienė ir Teresė Kybartienė).

Gimtadienio tortas buvo paruoštas su sesių vardais gairėlėse. Sudainavome „Ilgiausių metų” ir palinkėjome viena kitai toliau dirbti „Dievui, Tėvynei ir Artimui”. Sueigą užbaigėme sugiedojusios „Ateina naktis”. Dar ilgai vaišinosi ir dainavome pamiltas stovyklos dainas. Sveikiname sesę Eglę ir linkime jai daug gražių metų mūsų skautiškoje šeimoje.

s. Zita Baltramonaitė

Sėdi (iš kairės į dešinę): sesės Svajonė Kerelytė, Zita Baltramonaitė, įžodį davusi Eglė Paulikienė, Jolanda Mockaitienė, Birutė Nalienė; stovi: Jolanta Hauptmanienė, Aldona Vaitienė, Rūta Grigienė, dr. Vilija Kerelytė ir Jolanta Zubinienė.

LSS ir LSB praneša

2011 m. GAVM vadovų lavinimo stovykla įvyks:

Laikas: 2011 m. liepos mėn. 24 d. (registracija 11 val. r. EST) – liepos mėn. 30 d. (1 val. p. p.)

Vieta: Čikagos skautų ir skaučių „Rako” stovyklavietėje, Custer, MI (žemėlapis bus atsiųstas).

Dalyviai: Skautės nuo 16 m., II – prityrusių skaučių pat. laipsnį turinčios, vadovaujančios arba turinčios sugebėjimų vadovauti.

Skautai nuo 17 m. amžiaus, I – skautų arba II – prityrusių skautų patyrimo laipsnį turintys jauni vadovai arba turintys sugebėjimų vadovauti.

Išimtiniais atvejais, turtininkams arba vieneto vadovams pristatčius ir skyrių vedėjams patvirtinus, gali būti jaunesni vieneriais metais.

Nukelta į 11 psl.

SKAUTIŠKI RENGINIAI

* * *

2011 m. kovo 4–13 d. „JūrArte Deux”, ruošiamą jūrų skautų ir skaučių, Pasaulio lietuvių centre, Lemont.

* * *

Jau netrukus įvyks Čikagos lietuvių skautų tradicinė Kaziuko mugė, kurią skautai ruošia jau daugiau nei 50 metų. Šių metų mugė įvyks kovo 13 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemont. Visa visuomenė yra kviečiama mugę aplankyti, pasigardžiuoti lietuvišku maistu, skaniais pyragais, tortais, nusipirkti originalių skautų pagamintų rankdarbių. Vaikams bus žaidimai, laimingos loterijos. Tai puiki proga praleisti dieną su savo šeima ir paremti lietuvišką jaunimo organizaciją, kuri jau daugiau nei 100 metų gyvuoja.

Pasižymėkite savo kalendoriuose! Sekmadienį, kovo 13 d., Pasaulio lietuvių centre, Lemont vyks ta tradicinė, Čikagos skautų ruošiamą Kaziuko mugė!

* * *

Šios vasaros stovyklos Rako miškuose

Šią vasarą gražiuose Rako miškuose, Custer miestelyje, Michigan valstijoje, vyks šios vasaros stovyklos, kursai bei vadovų mokykla. Pasižymėkite savo kalendoriuose:

liepos 4–9 d. – Paskiltninkų kursai;

liepos 9–23 d. – Čikagos lietuvių skautų ruošiamą vasaros stovyklą;

liepos 23–30 d. – Gintaro-ąžuolo vadovų mokykla

Daugiau informacijos ieškokite šiame skyriuje, klauskite savo vadovus, ieškokite tinklalapiuose.

* * *

New York Lietuvių skautų sąjungos Kaziuko mugė įvyks sekmadienį, kovo 13 d.

Mugės atidarymas įvyks tuoj po 10 val. ryto šv. Mišių, kurios vyks Apreiškimo parapijoje, Brooklyn (259 North 5th Street, Brooklyn, NY 11211; kampas Metropolitan Avenue ir Havemeyer gatvės). Pati mugė įvyks Our Lady of Mt. Carmel salėje (3 gatvės nuo bažnyčios). Salės adresas: 275 North 8th Street, Brooklyn.

Mugėje bus žaidimų vaikams, loterija, bus galima nusipirkti lietuviškų gaminių, skanūs pietūs, veiks kavinė. Kviečiame pabendrauti ir pasilinksinti skautiškoje aplinkoje!

Prekiautojus ir dalyvius kviečiame skambinti Tomui Lorui tel. 914-948-6769, arba rašyti el. paštu: tlora@optonline.net

Jei norite sužinoti daugiau apie Aušros vartų/Kernavės tunto veiklą, kreipkitės į naujai sukurto tunto tinklalapį:
www.avk-tuntas.org

KGB ARCHYVAI VIEŠINAMI TIK ŽODŽIAIS

JURGA TVASKIENĖ

Nuo šių metų pradžios planuotas Lietuvos archyvuose saugomų KGB dokumentų viešinimas gali užsitęsti ilgus metus. Jam lėšų iki šiol neskirta, o visuomenei toliau kuriamos kliūtys. Sausio 26 d. Vyriausybė pritarė Kultūros ministerijos, prižiūrinčios Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrą (LGGRTC), pataisytoms taisyklėms, apibrėžiančioms galimybę susipažinti su Lietuvos ypatingajame archyve (LYA) saugomomis KGB bylomis. Jose yra informacija apie asmenis, slapčia bendradarbiavusius su sovietinėmis represinėmis struktūromis, bet po Nepriklausomybės atkūrimo apie tai prisipažinusius.

Susipažinti su tokių asmenų bylomis, tesint valstybės pažadą jų neviešinti, iki šiol buvo galima tik gavus Valstybės saugumo departamento (VSD) leidimą. Tačiau praėjusių metų viduryje Seimui priėmus LGGRTC įstatymo pataisas, teisę suteikti tokius leidimus iš VSD perima genocido tyrėjai. LGGRTC priskirta ir funkcija nuo kovo pradžios viešinti Lietuvos iki šiol saugotus KGB archyvus.

Laukti teks ilgai

Tikėtis, kad, LGGRTC perėmus leidimų susipažinti su agentūrinėmis bylomis išdavimą, piliečiai LYA pageidaujamą informaciją gaus greičiau nei iki šiol, vargu ar galima. Pagal sausio 26 d. Vyriausybės patvirtintas taisykles atsakymo gali tekti laukti net kelis mėnesius.

Taisyklėse numatyta, kad susipažinti su ribojamais dokumentais panorusių piliečių užklausa pirmiausia tirs LYA. Šiai įstaigai numatyta prievolė ne vėliau kaip per 10 darbo dienų, o esant dideliam užsakomų dokumentų kiekiui, ne vėliau, kaip per 20 darbo dienų, nustatyti, ar pateiktame užsakyme yra duomenų apie liustracijos prievolę įvykdžiusį asmenį, ir tada kreiptis į LGGRTC sutikimo pateikti prašomą informaciją. LGGRTC savo ruožtu, priklausomai nuo prašomų dokumentų apimties, turi 15–30 dienų laiką patikrinti pateiktą užsakymą bei dar 5 dienas pateikti LYA raštišką leidimą išduoti dokumentus arba prašymą atmesti.

„Sprendžiant pagal Vyriausybės priimtą nutarimą, susipažinimas su dokumentais iš tiesų užsitęs. Be to, LYA tarsi neturi informacijos apie prisipažinusius asmenis – ją iki šiol valdė VSD. Nebent tos maždaug 400 bylų, kuriose gali būti minimi su KGB bendradarbiavę ir apie tai prisipažinę asmenys, archyvarų jau yra sužymėtos. Tačiau tokiu atveju nei 20, nei 10 dienų priimti sprendimui nereikia. Taip pat manau, kad LGGRTC, jei jau yra žinoma konkreti byla ir konkretus įvardytas asmuo, darbą galėtų atlikti per savaitę”, – stebėjosi Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto (NSGK) pirmininkas istorikas Arvydas Anušauskas.

LGGRTC vadovė Birutė Teresė Burauskaitė tvirtina, kad net Vyriausybės patvirtinti terminai gali

būti sunkiai įveikiami. „Kai mes tam darbui neturime nė vieno žmogaus, tokios laiko ribos yra neįgyvendinamos. Gal ir metus tikrinsime. Negi tie, kurie mums neskyrė nė cento, įsivaizduoja, kad LGGRTC turi visą armiją dykūnų, kurie tik ir laukia, kol atsiras kokio papildomo darbo?”, – piktinosi direktorė.

Pinigų nėra

Iš tiesų – Vyriausybė iki šiol nerado lėšų KGB archyvo viešinimo programai įgyvendinti. „Įstatymas įsigaliojo nuo sausio, vykdyti jį turime nuo kovo pradžios. Iki to laiko reikia įsirengti specialią patalpą susipažinti su dokumentais, įkurti interneto svetainę, įsigyti kompiuterinę įrangą, apmokyti darbuotojus. Tačiau lėšų tam iki šiol neskirta nė cento. Pabandykite įsivaizduoti, kaip tokiu atveju reikia pradėti programos įgyvendinimą?” – aiškino Burauskaitė. Pasak jos, nerealu tikėtis, kad šis didelės apimties darbas bus atliktas akimirksniu – tam prireiks gal keletrių metų. „Jei lėšų ir toliau neskirs, darbas gal ir vyks, bet kitų darbų sąskaita ir daug lėčiau, nei galėtų”, – sakė LGGRTC vadovė.

Pasak Seimo NSGK pirmininko Anušausko, KGB archyvo viešinimo programai reikiamų lėšų – maždaug 400 tūkst. litų – skyrimui buvo užkirstas kelias parlamentiniame Biudžeto ir finansų komitete, tad jos nebuvo įtrauktos į Genocido centrui numatytų pinigų eilutę. „Premjeras pažadėjo išlaidas programos techniniam aprūpinimui, informacinio interneto tinklalapio kūrimui dengti iš Privatizavimo fondo lėšų. Darbuotojams LGGRTC turėtų mokėti iš vidinių atsargų. Man irgi norėjosi, kad programa būtų įgyvendinama sparčiau, bet net Seime dėl to nėra vieningo požiūrio”, – apgailestavo parlamentarai.

Prireiks kantrybės

Sprendimas viešinti KGB archyvus priimtas priėjus prie išvados, kad teisinei buvusių sovietinių represinių struktūrų bendradarbių liustracijai sukaupytų dokumentų dažnai pritrūksta. Kitas kelias – viešumas, internete viešinant KGB bylas, ataskaitas, susirašinėjimus ir kita. Taip piliečiams atveriamą galimybę, nevarstant archyvų durų, susipažinti su KGB veiklos metodais ir sistemai tarnavusiais asmenimis. Kartu žadama, kad prisipažinusių asmenų apsaugos įstatymo nuostatų bus laikomasi ir toliau. Apribojimais apima apie 400 bylų, su kuriomis susipažinti galima tik gavus LGGRTC leidimą.

Formaliai galimybę susipažinti su šiomis bylomis mokslininkai ir kiti minimo laikotarpio tyrinėtojai tarsi turi ir dabar, tačiau tikrovėje informacija apie okupantų ir jiems talkinusių kolaborantų nusikaltimus tebėra, kaip ir sovietmečiu, slepiama, uolių cenzorių vaidmenį vykdant VSD. Prieš kurį laiką jau skelbėme apie partizanų ir tremtinių metraštininko Romo Kauniečio, išleidusio 40 knygų, vargus LYA, bandant gauti naujai knygai reikalingų duomenų.

Nukelta į 5 psl.

Visi esame savo krašto šeimininkai

EDMUNDAS SIMANAITIS

1991 metų sausis buvo nerimastingas ir gausus daugeliu požiūrių reikšmingų įvykių. Apie Sausio 13-osios dramatiškus įvykius to meto žiniasklaida teikė pakankamai daug įvairių žinių ir samprotavimų. Šimet, vaikščiodamas sostinės Gedimino prospektu, sutikau vieną iš likimo brolių, kurių tarp gyvųjų liko visai nedaug. „Ar prisimeni Atgimimo meto dramatiškus įvykius?”, – paklausiau Stasio. „O kaip gi kitaip? Gera prisimenu puokštes gėlių, vainikus, vėliavas ir banguojančią jūrą žmonių Katedros aikštėje, tačiau labiausiai mane stebino tada sostinės gatvėse tvyrojęs gaivus Laisvės dvelksmas ir neramos mintys apie spontaniškai kilusį nepaklusnumo pavergėjui jausmą ir stiprėjantį moralinį pasipriešinimą smurtui ir prievartai.”

„Pats esi vilnietis. Ar sekei sąjūdininkų pastangas sostinėje ir kituose šalies miestuose remti ir palaikyti atkurtą Lietuvos valstybingumą, kai Kremliaus šeimininkai reikalaute reikalavo atšaukti Kovo 11-osios Aktą ir atkurti ‘konstitucinę tvarką’?”, – klausiu toliau. „Man, kaip ir daugeliui sąjūdininkų, nekilo mintis pasitraukti nuošalėn ir laukti, kol padėtis nusistovės. Tačiau labiausiai stebino tuometinės mūsų valdžios, būtent, parlamentarų ir vyriausybės pareigūnų gebėjimas okupacijos sąlygomis patenkinamai tvarkytis savo šalyje ir išvengti konfliktų su okupacine kariuomene. Juk sovietų armijos daliniuose, įsikūrusiuose sostinėje ir kituose Lietuvos miestuose, buvo paskelbta kovinė parengtis. Kariškiai laukė įsakymo pradėti veikti”, – atsakė mano bičiulis.

Sausio 16-ąją Sąjūdžio tarybos posėdyje dalyvavo stačiatikių hierarchas metropolitas Chrizostomas. Jo pareikštos mintys buvo taurios ir atspindinčios rusų tautinės mažumos sąžinės balsą, kurį retokai pasitaikydavo tuo metu išgirsti. Itin pavojingas įžūlus bolševizmo nusikaltimas jau tapo Europos istorijos dalimi. Agresoriui nepavyko šio fakto paslėpti nuo Vakarų pasaulio akių.

Mano bičiulis – kultūros darbuotojas. Jo nuomone, Dekalogo bendražmogiškosios tiesos slypi visų organiškai išsirutuliojusių viuoemenės struktūrų idėjinės ir teisinės sampratos pamatuose. Bolševikinė sistema, pagrįsta melu, prievarta ir neapykanta kitamaniams, dėsningai griūva. Piliečiai ieško atsakymo į svarbiausius Atgimimo iškeltus gyvybiškai svarbius klausimus.

Lietuvos Sąjūdžio Seimo Taryba paskelbė pareiškimą „Dėl Lietuvos etninių problemų sprendimo („Lietuvos aidas” Nr. 28, 1991 m. vasario 7 d.). Lietuvos Sąjūdis (LS) visuomet pasisakė už tokią Lietuvos valstybę, kurioje kiekvienam jos piliečiui, nepriklausomai nuo jo tautinės ir konfesinės priklausomybės ar politinių įsitikinimų, būtų vienodai užtikrintos pagrindinės teisės ir laisvės. „LS niekada nebuvo vien tik lietuvių judėjimas. Lietuvos įvairių tautybių piliečių santarvė yra visuomenės ir valstybės stabilumo pamatas. Kitatautis Lietuvos pilietis turi jaustis tokiu pat savo krašto ir savo likimo šeimininku, kaip ir lietuvis.” Šiuo klausimu mudviejų nuomonės sutapo.

LS deklaravo, kad, „formuodamas tautinę politiką, vadovausis Europos valstybių patirtimi ir Lietuvos valstybės interesais ir konkrečios tautinės mažumos interesais, kiek jie nepažeidžia kitų piliečių grupių interesus”. Šis klausimas aktualus ir nūdien, o ypač kai antilietuviškai nusiteikusios jėgos mėgina kurstyti neramumus. Pareiškimas skelbė, kad „LS pripažįsta ir vertina lenkiškumą Lietuvoje, kaip jos visuomenės ir kultūros istorijos faktą, o Lietuvos lenkus laiko neatsiejama Lietuvos, kaip etnografinės visumos, dalimi. Vilnija buvo, yra ir turi būti Lietuvos sudedamoji dalis, nes tai jos valstybės ir apskritai – tautos formavimosi centras. (...) Lietuvybės išsaugojimo regione problema įmanoma išspręsti tik kitos – Vilnijos išsaugojimo Lietuvai – problemos kontekste. Pastarajai išspręsti būtinas konsensusas su regiono gyventojų dauguma, laikancia save lenkais.”

Daugelį bendraminčių maloniai stebino to meto LS politikų tolia-regiškas įžvalgumas. Dokumentas bylojo, kad „visų tautybių, kurių kalbose naudojama lotynų abėcėlė, asmenvardžiai dokumentuose turėtų būti rašomi tos kalbos rašyba”. Ir buvo pabrėžta, kad „Svarbiausias dalykas, dėl kurio, LS požiūriu, negali būti daroma jokių kompromisų, – Lietuvos teritorijos vientisumas. Teritorinių autonomijų idėjos nepriimtinos, kadangi Lietuvoje nėra etnografiškai nelietuviškų žemių, o dalies gyventojų etninės orientacijos pasikeitimas nereiškia automatiško tam tikros teritorijos etninės priklausomybės pasikeitimo.” Pareiškimas buvo užbaigtas suinteresuotų asmenų bei organizacijų kvietimu konstruktyviam dialogui. Jis liudijo ryškią europinės krypties politiką. O dialogas su mažuma vis dar tebesitęsia. Ar ne per ilgai?

Edmundas Simanaitis – Lietuvos ir Jonavos rajono politinis bei visuomenės veikėjas, Lietuvos Laisvės kovos sąjūdžio narys, dviejų kartų savanoris.

Kitoks gyvenimas Amerikoje – lietuvaikių stažuotės įspūdžiai

RENATA NOVOGRECKAITĖ

Amerikoje svečiuojamės daugiau nei dvi savaites, tačiau mums atrodo, jog čia gyvename mažiausiai porą mėnesių – įspūdžių begalė. Priminsiu, kas mes tokie esame: Arūnas Antanaitis, Giedrė Milerytė, Marija Raškauskienė, Gediminas Žūsinas bei Renata Novogreckaitė – 5 studentai iš Lietuvos Vytauto Didžiojo universiteto (VDU), laimėję vardines Liūto ir Françoise Mockūnų stipendijas, įsteigtas VDU (apie tai plačiau skaitykite „Draugo“ 2011 m. sausio 25 d. numeryje).

Dar niekada neturėjome dienos, panašios į prieš tai buvusias. Nors, atrodo, rytus pradėdame vienodai – važiuojame į „Draugo“ redakciją bei Lituanistikos tyrimo ir studijų centrą (LTSC), kuriame ieškome medžiagos savo tiriamiesiems darbams, tačiau kiekviena diena kupina vis naujų pažinčių, vietų, emocijų ir minčių, kuriomis ir norėtume pasidalinti. Nors mūsų stažuotės tikslas yra archyvai ir juose esantys dokumentai, tačiau kai kuriomis temomis itin naudingą informaciją susitikimų metu suteikia čia JAV gyvenantys išeiviai.

Cepelinai lieka cepelinais

Turistais Amerikoje tikrai nesijučiame – kiekvieną dieną bendraujame lietuviškai tarpusavyje, dažnai susitinkame su čia gyvenančiais lietuviais, kurie pripasakoja įdomiausių istorijų bei vaišina mus lietuviškomis vaišėmis. Net juokavome, kad stažuotės metu dažniau valgome cepelinus nei būdami Lietuvoje. Už suorganizuotus susitikimus ir kelionę į Washington, DC bei rūpestį mūsų komanda turime padėkoti Vytui Maciūnui, Dalei Lukienei bei visai JAV lietuvių Bendruomenei. JAV lietuvių visuomenės veikėjui Broniui Nainiui – už įdomias istorijas bei apsilankymą lietuvių restorane „Smilga“. Ten pabuvoję supratome, jog lietuviams, gyvenantiems Amerikoje, cepelinai lieka cepelinais – prie mūsų akių išpirko visus. Beje, apsilankę „Smilgoje“ iškart pajutome klientų aptarnavimo skirtumus – lietuvaitės padavėjos tikrai ne amerikietišškai šypsosi ir kas minutę neklausinėja, kaip mes jaučiamės, ar čia mums patinka.

Lietuviškos knygos pasiekiamos ir už kelių tūkstančių kilometrų

Sausio 20 dieną leidomės kelionėn į University of Illinois at Chicago aplankyti ten dėstančio profesoriaus Giedriaus Subačiaus bei šiame universitete doktorantūrą studijuojančios Aurelijos Tamošiūnaitės. Kelias valandas klausėmės pasakojimų apie ranka rašytų laišku kalbą ir kaupiamą tokių laišku duomenų bazę, kurioje jau dabar yra sukaupta keli tūk-

Prof. Giedrius Subačius (pirmas iš dešinės) pasakoja apie lituanistiką Universiteto of Illinois at Chicago.

stančiai laišku. Kai kuriems buvo netikėta sužinoti, jog už kelių tūkstančių kilometrų nuo Lietuvos, šiame universitete 1984 metais buvo įkurta PLB Lituanistikos katedra. Gaila, jog nuo 2009 metų buvo uždarytos magistrantūros ir doktorantūros programos. Tikrai nuostabu žinoti, jog paskaitų metu įvairiausių tautybių (indai, korėjiečiai, pakistaniečiai, kinai, ukrainiečiai, baltarusiai, lenkai) studentai kažkada skaitė „Eglės – žalčių karalienės“ mitą anglų kalba bei žiūrėdami filmus susipažino su Lietuvos kultūra bei Čikagos lietuvių gyvenimu. Gavome dovanų senovine spausdinimo technika atspausdintus ir užšifruotus tekstus. Profesorius aprodė mums universiteto biblioteką, parodė lietuviškų knygų lentynas. Tiesa, tarp studentų mūsų kalba parašytos knygos nelabai populiarios. Tačiau žavi vien šis faktas, jog lietuviškos knygos yra pasiekiamos net už tūkstančio kilometrų nuo Lietuvos.

Susitikimas su dr. Remeikiu – naudingiausias

Susitikimas su JAV politologu Tomu Remeikiu buvo naudingiausias Antanaičiui: „Laukiau susitikimo su T. Remeikiu, nes jis aktyviai dalyvavo išeivijos visuomeninėje veikloje, prisidėjo prie santykių su Jungtinių Amerikos valstijų politikais plėtojimo. Kadangi mano tyrimų tema – ‘Lietuvių išeivijos vaidmuo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 1985–

vardu kalbėjo vadovas Arūnas. Po vakarojimo su santarietėmis, į kelionę namo nebuvome išleisti tuščiomis. Kaip tikros močiutės mums prikrovė ir duonos, ir mėsos, ir raugintų agurkelių. Gavome dovanų ir Algimanto Mackaus knygų fondo išleistų knygų. Negalėjome atsistebėti čia Čikagoje gyvenančių lietuvių svetingumu.

Popietė dr. Idzelio sodyboje

Sausio 22 dieną lankėmės Augustino Idzelio sodyboje bei turėjome progą pabendrauti su būriu įdomių asmenybių. „Su A. Idzeliu buvau susitikęs prieš keletą metų žurnalo ‘Į laisvę’ studijų savaitgalio metu Kulautuvoje, Lietuvoje”, – prisiminė Arūnas. Turime viešai pagirti namų šeimininkę, nes vaišės buvo nuostabios – galėjome paragauti tiek amerikietiškus patiekalus, tiek JAV gamintų lietuviškų. Grįžome namo pilna automobilio bagažine maisto.

Iš ryto – lietuviškos bažnyčios, popiet – koncertas

Prieš „Dainavos” ansamblio koncertą ryte džiaugėmės Danguolės Kviklytės ekskursija po vietas, kur prieš daug metų laiką leido, dirbo ar gyveno pirmieji lietuviai, emigravę į Ameriką. „Turėjome fantastišką ekskursiją po senąsias Lietuvos bažnyčias, galėjome pamatyti vietą, kurioje vyko lietuvių dainų šventės, pastatą, kuriame buvo įsikūrusi laikraščio ‘Naujienos’ redakcija. Didelį įspūdį paliko skerdyklų rajonai, kuriuose dirbo daug lietuvių – tai leido geriau įsijausti į A. Sinclair romano ‘Džiunglės’ veiksmą”, – mintimis dalijosi stažuotojai Giedrė ir Gediminas. Apžiūrėję Dariaus ir Girėno paminklą skubėjome į „Dainavos” ansamblio koncertą „Aukos dvasia” Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje. Nesitikėjome, jog koncertas paliks tokį didelį įspūdį. Programa tikrai suvirpino širdis, tad koncerto pabaigoje pelnytai visi dėkojome atsistoję. Ačiū Onai Daugirdienei už sudarytą galimybę sudalyvauti „Dainavos” koncerte.

Įdomūs pašnekesiai su Narušiais

Pas Reginą ir Bernardą Narušius leidome sausio 26 dienos popietę. „Tikrai naudingai praleidome laiką:

Bohemiškas vakaras pas Henrietą Vepštienę namuose.

M. Raškauskienės nuotr.

Susitikimas su Daina Čyviene (antra iš dešinės), sesele Judita (viduryje) ir kun. Antanu Saulaičiu, SJ (fotografuoja).

Šiltas priėmimas Reginos ir Bernardo Narušis namuose.

kalbėjome apie dabartinę Lietuvą, jos ateitį, emigracijos problemas, palietėme pilietybės bei lietuviybės klausimus. Turėjome galimybę susipažinti su filmuota autentiška medžiaga iš pirmojo po nepriklausomybės atkūrimo Vytauto Landsbergio, apsilankymo Čikagoje. Matėme vaizdus iš Baltijos kelio bei kitų istorinių akimirkų. Gavome daug naudingos informacijos, dokumentų, filmuotos medžiagos savo tolimesniems moksliniams tyrinėjimams”, – apie viešnagę pas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkę kalbėjo stažuotojai.

Apsilankius PLC

Už sausio 27 dienos ekskursiją po Lemont esantį Pasaulio jaunimo centrą esame labai dėkingi Dainai Čyvienei, seselei Juditai ir kunigui Antanui Saulaičiui, SJ. Pasivaikščiavome po Tautodailės instituto muziejų, Liaudies meno galeriją, apžiūrėjome lituanistinės mokyklos patalpas ir buvome supažindinti su jos veikla. Popiet apie ateitininkų federacijos bei JAV Lietuvių Bendruomenės Socialinių reikalų tarybos veiklą mus supažindinti sutiko Juozas Polikaitis.

Tikrai turiningai leidžiame dienas JAV. Didžiąją laiko dalį būdami archyvuose randame labai naudingos savo tyrimams medžiagos, kurią papildome susitikimų metu gaunama informacija. Juokaujame, kad užkel-

Vaišės pas dr. Augustiną Idzelį. R. Novogreckaitės nuotraukos

sime kartelę kitų metų stažuotojams, nes mums sudarytos sąlygos sukuria galimybę kuo pilniau išnaudoti laiką.

Renata Novogreckaitė – viena iš penkių VDU stažuotojų, darbo praktiką atliekanti „Drauge“.

KGB ARCHYVAI VIEŠINAMI TIK ŽODŽIAIS

Atkelta iš 3 psl.

„Mums, tyrinėtojams, kurie dirbame visuomeniniais pagrindais, LYA įveda vis naujų apribojimų. Pavyzdžiui, jei nori susipažinti su pokario rezistencijos dokumentais, reikia VSD leidimo. Kieno interesams atstovauja tokia tvarka: tautos, turinčios teisę pažinti teisingą pokario metų istoriją, ar genocido vykdytojų ir jų talkininkų?“, – prieš kelis mėnesius piktinosi Kaunietis.

Leidimų suteikimo funkciją iš VSD dabar perimančio LGGRTC vadovė Burauskaitė tvirtina, kad

bylos, kuriose minimi prisipažinusieji KBG bendradarbiai, tikrai bus pateikiamos susipažinti, pridengus įstatymu ginamų asmenų duomenis, tačiau ne taip greitai, kaip tyrėjams norėtųsi.

„Lietuvos žinios“

Jurga Tvaskienė – Lietuvos žurnalistė, dirbo laikraščiuose „Šiaurės Atėnai“, „Vakarinės naujienos“, „Vakaro žinios“, „Lietuvos žinios“. Dabar dirba dienraštyje „Lietuvos žinios“.

Rev. Ignas Urbonas, gyvenantis **Lemont, IL**, kartu su metinės prenumeratos mokesčiu atsiuntė dosnią 350 dol. auką laikraščio leidybai paremti. Nuoširdžiai Jums dėkojame, kad mus skaitote ir dosniai remiate.

Vaitiekus Kazlauskas, gyvenantis **Hamilton ONT, Canada**, pratęsė „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo laikraščiui 60 dol. auką. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

Laiškai, nuomonės, komentarai

Rašykite mums el. pašto adresais: redakcija@draugas.org dalia.cidzikaite@gmail.com

PLB IR LB PAGRINDINIS TIKSLAS

Keliolika žmonių „Drauge“ paminėjo labai svarbų dalyką: esą PLB ir LB (įvairiuose kraštuose) neturi dabar vieno tikslo. Ligi 1990 m. kovo 11 (K-11), aišku, LB – visur! – turėjo vieną pagrindinį tikslą – visomis jėgomis padėti Lietuvai išsilaisvinti iš rusų okupacijos. Bet dabar Lietuva jau 20 metų yra laisva ir nepriklausoma, Jungtinių Tautų, Europos Sąjungos ir NATO narė. Ergo: koks **dabar** yra PLB ir LB tikslas?

Pirmiausia: kuo ilgiau išlaikyti lietuviybę svetur. Bet to neužtenka, nes tas bausis *exodus lituanorum* naikina pačią Lietuvą!

Aš siūlau: PLB ir visų kraštų LB pagrindinis uždavinys – raginti ir remti kuo daugiau bėglių sugrįžti į Lietuvą!

Namo, broleliai, namo seselės – namo – darbelių dirbti.

Antanas Klimas
Rochester, NY

„AMBERSAIL” KELIONĖJE KARTAIS REIKIA VERTĖJO!

Jau kuris laikas su įdomumu skaitau „Ambersail” burlaivio įgulos dienoraštį. Kartais pasigendu vertėjo, kuris paaiškintų, apie ką kalbama. Pvz., sausio 19 d. (nr. 65) skaitau, bet nebežinau, kokia kalba: „Dėl groto rifavimo spynos gedimo negalėjome pilnai išsikelti groto ir plaukėme su surifuotu grotu. Priekyje buvome pasikėlę ričeri – didesnį nei stakselis burę.”

Negana to, vėliau rašoma, kad „Vėjas pasisuko tiesiai į laivo galugalį, tad kartas nuo karto turėjome keisti kryptį – halzuoti – pervesti bures į kitą pusę... Viena vachta – 4

žmonės – vargiai būtų suvaldžiusi laivą halzo metu.” Ir dar toliau – „Atsilaisvino priekinės burės – ričerio – valdymo virvės. Po 5 minučių viskas buvo baigta ir buvo plaukiama su surifuotu grotu. Ačiū Dievui. Po sumanių pastangų į Almerijos uostą ‘įėjome beveik štilyje’.” Atrodytų, kad šis burlaivis turėjo kojas. Be jų jis būtų įplaukęs, o ne įjęs. Įgula suprato, kad gamtos stichijoms siaučiant budrumo prarasti negalima. Aišku!

Su nekantrumu lauksiu tolimesnių aprašymų, nors ir be vertėjo.

Romualdas Kriaučiūnas
Lansing, MI

PASIGENDU SUSITIKIMŲ SU LIETUVIAIS APRAŠYMŲ

Skaitydamas „Ambersail” dienoraštį „Drauge” pasigendu smulkesnių susitikimų su lietuviais aprašymų. Dažniausiai paminima, kad tik sutiko ir atsisveikino, nieko daugiau.

Užtat daug skaitome apie bangas ir randame daug nesuprantamų žodžių. Štai rašo: iškeliame „genakerį” ir plaukiame toliau arba su-

sirinko visa įgula iškelti „spinakergiką”. Nesuradau žodyne, ką šie žodžiai reiškia.

Nepaisant kai kurių trūkumų, vis tiek įdomu skaityti tos istorinės kelionės įspūdžius.

Stasys Prakapas
Toronto, Canada

ŠIO „NAUJO” ŽODŽIO TIKRAI NEREIKIA

Tas nelemtas žodis vis ima ir prasprūsta! Štai, sausio 25 d. „Drauge” Renata Novogreckaitė rašo, kad Chicagoje stažuojantys penki Lietuvos studentai „...turėjo galimybę **sudalyvauti** JAV Lietuvių Bendruomenės Sausio 13 minėjime...” (paryškinta mano – A. B.)

„Draugo” redaktorė Loreta Timukienė kartą man sakė, kad žodžio „sudalyvauti” lietuvių kalboje nėra ir jo nereikia. Tokio žodžio nėra ir jokiam lietuvių kalbos žodyne, nes pakanka sakyti ir rašyti „dalyvauti”, „dalyvavo” ir t.t. Bet žodis „sudalyvauti” Lietuvoje į kalbą dabar taip įkibo, kaip varnalėša į vilnones kojines. Sunku juo net ir atidžiai redaguojamuose laikraščiuose atsikratyti. Įdomiausia, kad taip rašo viena stažuotojų, kaip tame pačiame straipsnyje nurodyta, „...žurnalistikos magistrantė, turinti žurnalistinio darbo, komunikacinės veiklos patirties; [kuri] stažuotės metu atlieka praktiką ‘Drauge’”.

Tikėkimės, kad čia būdama žur-

nalistikos magistrantė pasidairys ir po Amerikoje lengvai prieinamus, gausius stilistikos ir laikraštinės kalbos šaltinius, kur ras, kad būtų buvę tiksliau, trumpiau ir aiškiau, jei ji būtų nubraukusi žodžius „turėjo galimybę” ir paprasčiausia būtų parašiusi, jog stažuotojai tokiam minėjime dalyvavo. Kada skaitai, kad jie „turėjo galimybę”, taip ir lieka neaišku, ar jie ta „galimybę” pasinaudojo, ar ne.

Prieš grįždama namo, žurnalistikos magistrantė būtinai turėtų įsigyti bent jau labai nebrangią autorių William Strunk, Jr. ir E. B. White (taip, jis pasirašinėjo tik inicialais) knygutę „The Elements of Style”. Nepaisant, kokia kalba kas rašytų, toje knygutėje ras aibę ir šiaip rašantiems, ir ypač žurnalistams, praverčiančios išminties.

Su geriausiais visiems stažuotojams linkėjimais,

Arvydas Barzdukas
Falls Church, VA

Redakcijos pastaba. Skaitytojų laiškuose pateikta nuomonė nebūtinai sutampa su „Draugo” redakcijos nuomone. Taip pat primename, jog laiško autorius, ypač elektroninio laiško, turi būtinai jį pasirašyti bei nurodyti savo adresą ir telefoną numerį. Anoniminių laiškų ir laiškų be adreso nespausdiname.

Briuselyje prisiminta Lietuvos kova už laisvę

Briuselis, vasario 1 d. (URM info) – Lietuvos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje sausio 27 d. Briuselyje surengė Laisvės gynėjų dienos minėjimą „Sausio 13-oji: 1991–2011”.

„Sausio 13-oji – diena, pareikalavusi daug aukų, bet kartu tai ir mūsų laisvės diena, atvėrusi kelią laisvai Europai”, – renginio atidaryme sakė Lietuvos nuolatinis atstovas ES ambasadorius Raimundas Karoblis.

Sausio 13-osios įvykius ir išgyvenimus renginio dalyviams priminė režisieriaus Sauliaus Beržinio filmas

„Lietuviški kino dienoraščiai”. Šioje 1991 m. sukurtoje dokumentinėje juostoje susipina Lietuvos valstybės ir lietuviško kino istorijos. Filmas atskleidžia 1991 m. ginkluotą sovietų agresiją ir tautos valią būti laisvai ir nepriklausomai.

Po filmo surengtoje diskusijoje savo mintimis dalijosi Europos Parlamento (EP) narys ir buvęs Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis. Diskusiją vedė filosofas ir EP narys Leonidas Donskis.

Įsteigta Cz. Milosz premija

Vilnius, vasario 1 d. (BNS) – Atspindėti lietuvių ir lenkų tautų bendradarbiavimą ir skleisti Nobelio premijos laureato Czeslaw Milosz idėjas įsteigta šio rašytojo ir poeto vardo premija, kurią gaus geriausią publikaciją parašysiantis asmuo.

Premiją pristačiusi Lenkijos instituto Vilniuje direktorė Malgorzata Kasner teigė, kad dalyvauti konkurse yra kviečiame ne tik profesionalai literatūrologai, kultūrologai, rašytojai ar žurnalistai, bet ir paprasti žmonės.

„Mes norėjome pažiūrėti į Cz. Milosz idėjas – tikiuosi, kad jo idėjų puoselėjimas bus ta mintis, kuri skatins dalyvauti”, – kalbėjo M. Kasner. Anot jos, rašytojo kūryboje vyravo laisvės ir tiesos temos, kurios yra visuomet svarbios.

Sostinės meras Raimundas Alekna tvirtino, kad Cz. Milosz yra lietuvis ir lenkus „jungianti grandis”. „Mūsų dalyvavimas yra logiškas ir suprantamas, nes Cz. Milosz jaunystė prabėgo Vilniuje ir Vilnius neišsivaizduojamas be šio humanisto”, – kalbėjo Vilniaus meras.

Pasak Nacionalinės žurnalistų kūrėjų sąjungos pirmininko Dainiaus Radzevičiaus, tikimasi, kad rašantieji

skirs mažiau Lietuvos ir Lenkijos geografijai ar istorijai, tačiau rašys apie kultūrinius tautų bendrumus, tautas siejančius dalykus. Jis pabrėžė, kad konkursas neturi jokių išankstinių nuostatų. Rašyti galima lietuvių, lenkų, rusų, baltarusių, ukrainiečių kalbomis.

Žmonės yra kviečiami savo publikacijas siųsti iki gruodžio 1 d. Premijos įteikimas vyks gruodžio 16 d. Vilniaus rotušėje, premijos dydis siekia 3,000 litų.

2011 m. sueina 100 metų nuo Cz. Milosz gimimo. Šiuos metus Seimas yra paskelbęs šio rašytojo metais. Iš Lietuvos kilusio poeto jubiliejus yra įtrauktas į UNESCO minimų datų sąrašą. Lietuvoje gimęs Cz. Milosz čia baigė gimnaziją ir tuometinį Vilniaus Stepono Batoro universitetą, o 1937 m. persikėlė į Varšuvą. Po karo Lenkijai tapus socialistinio bloko šalimi, Cz. Milosz pasitraukė į Vakarus, 10 metų gyveno ir kūrė Paryžiuje, vėliau ilgą laiką dėstė University of California, Berkeley. 1980 m. jis buvo apdovanotas Nobelio literatūros premija. Į Lenkiją Cz. Milosz grįžo jau griuvus geležinei uždangai. Rašytojas mirė Krokuvoje 2004 m., būdamas 93 metų.

Siūloma leisti bažnyčioms įsigyti joms priskirtą žemę

Vilnius, vasario 1 d. (BNS) – Vyriausybei siūloma leisti parduoti valstybinę žemę, esančią miestų saugomose teritorijose. Kaip sakė premjero tarnybos Ekonomikos pažangos skyriaus patarėjas Arvidas Zulonas, tokia išlyga galės pasinaudoti bažnyčios, daugelis kurių yra senamiesčiuose. „Dabar jos tą žemę nuomojasi, bet savivaldybė gali taikyti įvairias nuolaidas”, – sakė patarėjas.

Dėl galimybės įsigyti žemę į premjero tarnybą sausio viduryje kreipėsi Lietuvos Vyskupų konferencija. Atitinkamos Žemės reformos įstatymo

pataisos bus svarstomos Vyriausybės pasitarime.

Jeigu Vyriausybė ir Seimas tokioms pataisoms pritartų, būtų galima be kliūčių valstybinę žemę parduoti ir būtų užkirstas kelias pirkėjams mažesne nei rinkos kaina įsigyti valstybinės žemės sklypus. Bažnyčios, kurios jau turi nuosavybės teise pastatus ir po jais esančią ar priskirtą valstybinę žemę nuomojasi, priėmus pataisas, galės įsigyti ją nuosavybės teise. Tačiau ir toliau būtų draudžiama privatizuoti valstybinę žemę, esančią buvusių dvarų sodybose.

Bus įsteigta Lituanistikos plėtros komisija

Vilnius, vasario 1 d. (ELTA) – Vyriausybė nutarė sudaryti Lituanistikos plėtros komisiją, kuri bus įpareigota teikti ministrų kabinetui pasiūlymus dėl lituanistikos tyrimų plėtros, jų koordinavimo ir sklaidos. Šiai komisijai pavesta teikti išvadas dėl lituanistų mokslininkų rengimo kryptį, rūpintis lituanistinio paveldo puoselėjimu ir gimtosios kalbos ugdymu.

Lituanistikos plėtros komisija taip pat formuluos Vyriausybei išvadas, kaip užtikrinti Lietuvos tapatybės raidą ir ją stiprinti. Lituanistikos plėtros komisijai pirmininkaus premjeras Andrius Kubilius, jo pavaduotojai – kultūros, švietimo ir mokslo

ministrai. Lituanistikos plėtros komisijos sudėtį tvirtins ministras pirmininkas, numatoma, kad jos darbe dalyvaus Prezidento kanceliarijos atstovas, Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas. Taip pat lituanistikos puoselėjimo darbuose ketina dalyvauti Lietuvos mokslų akademijos atstovas, Lietuvos mokslo tarybos pirmininkas, Lietuvos meno kūrėjų sąjungos prezidentas, Istorijos mokytojų sąjungos, Lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų sąjungos, Lituanistų sambūrio valdybos pirmininkai, mokslininkai, dirbantys lituanistikos srityje, ministro pirmininko kancleris.

Davos forumo temos – Kinija ir Egiptas

Davos, vasario 1 d. (lrytas.lt) – Praėjusią savaitę vykusiam Pasaulio ekonomikos forume dalyvavę specialistai ir politikai dažnai nebūdavo vieningi. Bet dėl vieno sutarė daugelis: pasaulyje vis labiau įsigali Azijos valstybės, ypač Kinija.

Kinijos, Indijos ir kitų pastaraisiais metais sparčiai augančių šalių atstovai Šveicarijos kurorte Davos galėjo jaustis išskirtiniais svečiais. Būtent juos stengėsi gaudyti žurnalistai, o jų mintys buvo skelbiamos greta žinomiausių ekonomikos profesorių įžvalgų.

Kaip paaiškino „Standard Chartered” banko vyriausiasis ekonomistas Gerard Lyons, pastarąjį dešimtmetį populiariausias ženklas pasaulyje buvo „Made in China”. Jo nuomone, šio dešimtmečio šūkis bus „Owned by China” – „Įsigyta kinų”. O nuo 2020 m. teks paklusti dėsniui „Mokėkite juaniais”.

Ar tokia baimė iš tiesų pagrįsta? To „Lietuvos rytas” pasiteiravo vientelio mūsų šalies atstovo Davos – taikomųjų programų kūrimo bendrovės „GetJar” įkūrėjo Iljos Lars.

„Iš tiesų kalbų ir diskusijų apie Kinijos įsigalėjimą pasaulyje buvo labai daug, bet jos dažnai buvo labiau paremtos emocijomis nei protu. Tokiose kalbose įžvelgiu tam tikrą proamerikinį požiūrį: juk ši Azijos valstybė varžosi su JAV dėl didžiausios pasaulio ekonomikos vardo. Manau, kad tai nėra blogai: juk pasaulis tikrai bus stabilesnis, jei kuo daugiau jo šalių pasieks aukštesnį išsivystymo lygį”, – sakė I. Lars.

Lietuvos atstovo nuomone, forumo pradžia ir pabaiga labai skyrėsi –

tam turėjo įtakos įvykiai pasaulyje. Iš pradžių Rusijos prezidentas Dmitrij Medvedev daug dėmesio skyrė terorizmo problemoms, vėliau buvo diskutuojama apie įvykius Egipte. Juk ši šalis, kurią dabar krečia neramumai, buvo draugiška Vakarų valstybėms. Kaip viskas apsisuks, jei joje stos nauji vadovai, – kol kas apie tai visi ir spėlioja.

I. Lars forume skaitė pranešimus apie aukštąsias ir mobiliąsias technologijas. Pasak jo, mobiliojo ryšio paslaugų rinka pagal apyvartą jau lipa ant kojų visai pasaulio muzikos pramonei ir netrukus ją pralenks. Todėl akivaizdu, kad šios technologijos ateities ekonomikai turės gal net esminį poveikį.

Nors Pasaulio ekonomikos forumas yra nesiekianti pelno organizacija, jos metų biudžetas sudaro net 130 mln. dolerių. Tai – milžiniški pinigai, kuriuos reikia iš ko nors surinkti. Jame pirmaisiais smuikais griežia transnacionalinės bendrovės, kurios šiuo forumu pasinaudoja lobizmui, viešiesiems ryšiams. Jos ir sprendžia, kas bus kviečiamas, o kas – ne.

Skirtingai nei kituose forumuose ar konferencijose, verslo atstovai į Davos susirenka ne svarstyti, o jau nutarti. Čia suderama dėl didžiulių sandorių, tik apie tai ne visi sužino, nes detalės gali būti derinamos vos ne metus.

Įmonė „GetJar” sukurto rankomis dėl penkių sutarčių, susitarta su bendrovėmis, kurios patenka į didžiausių pasaulio informacinių technologijų bendrovių dešimtuką. Anot „GetJar” įkūrėjo, apie kai kurias sutartis bus paskelbta jau netrukus.

Lietuvos universitetai privilioja vis daugiau užsieniečių

Vilnius, sausio 31 d. (Delfi.lt) – Valstybinėse Lietuvos aukštosiose mokyklose daugėja studentų iš užsienio. Universitetų atstovai pripažįsta – prisivilioti svetimšalius nelengva, tačiau jie ne tik verčia gerinti studijų kokybę, bet ir papildo aukštosios mokyklos biudžetą.

Sveikatos mokslų universitetas skaičiuoja, kad vien per šiuos mokslo metus užsieniečiai už studijas sumokės beveik 8 mln. litų. Šiame universitete girdėti ne tik lietuvių kalba. Čia medicinos, farmacijos, odontologijos mokslus kremta beveik 400 studentų iš 34 šalių, daugiausiai – Izraelio, Libano, Švedijos, po kelis iš Kinijos, Šri Lankos, Kubos, Indijos ar Peru.

„Šiame universitete mes gausime tokį pat išsilavinimą, kaip ir Vakarų Europos universitetuose, tik pigiau. Čia puikūs dėstytojai, geros sąlygos mokytis ir atlikti praktiką”, – tvirtino studentas iš Libano Sami al Assad. „Prancūzijoje medicinos studijų lygis labai aukštas, kaip ir Lietuvoje, tačiau paskaitos ten vyksta tik prancūziškai. O mano svajonė yra studijas baigti Jungtinėse Valstijose, todėl geriau mokytis anglų kalba”, – sakė studentas iš Prancūzijos Gabriel Pierre Charles Boustani.

Anot universiteto prorektorius Renaldo Jurkevičiaus, užsienio studentai reiklesni ir smalsesni, vien per šiuos mokslo metus už studijas jie sumokės beveik 8 mln. litų. Jiems moks-

lai kainuoja dvigubai brangiau nei lietuviams.

„Universitetas jau 20 metų priima užsienio studentus. Iš pradžių į mūsų universitetą daugiausiai važiuodavo studentai iš Libano, kitų arabų šalių. Pastaruoju metu ta geografija yra linkusi keistis. Važiuojame į muges, dirbame su užsienio agentais, kurie suranda studentus mūsų universitetui”, – teigė Lietuvos sveikatos mokslų universiteto prorektorius.

Studentų iš užsienio pamažu daugėja ir kitose aukštosiose mokyklose. Kauno technologijos universitetas (KTU) viliasi, kad Vakarų Europos šalims mažinant valstybės finansuojamas vietas, užsienio jaunimas studijas Lietuvoje rinksis dėl mažesnių kainų už mokslą ir pigesnio pragyvenimo.

„Turime vilties, todėl fakultetuose stengiamės palaikyti užsienio kalbomis dėstomas programas, visų pirma – anglų, taip pat rusų kalba. Kai kurias programas galime dėstyti net ir prancūzų, vokiečių kalbomis. Turime ir parengtų dėstytojų”, – sakė KTU prorektorius Pranas Žiliukas.

Švietimo ir mokslo ministerijos duomenimis, pernai į valstybines Lietuvos aukštąsias mokyklas, bakalaurą ir magistro studijas, įstojo daugiau kaip 300 studentų iš užsienio. Daugiausiai jų studijuoja Lietuvos sveikatos mokslų ir Vilniaus universitetuose.

Pasaulio naujienos

Opozicinės grupuotės yra užsibrėžusios tikslą nuversti H. Mubarak nuo valdžios. EPA nuotr.

Kaire į protesto mitingą susirinko 100,000 žmonių

Kairas, vasario 1 d. (BNS) – Egipte žmonių minios dalyvauja demonstracijose prieš prezidentą Husni Mubarak. Prieš pietus Kaire į mitingą Tahririo aikštėje ir besiribojančiose gatvėse susirinko 100,000 protestuotojų. Opozicija organizuoja „milijonų eitynes”.

Jau nuo ankstyvo ryto žmonės pradėjo rinktis Tahririo aikštėje, kuri tapo masinių protestų simboliu. Demonstrantai laikė rankose plakatus su užrašais, raginančiais H. Mubarak trauktis. Aikštės prieigose civiliai tikrino mitingo dalyvių dokumentus.

Kariai stebėjo padėti, tačiau nesikišo. Armijos atstovas prieš tai per valstybinę televiziją pareiškė, kad ginkluotosios pajėgos neketina imtis veiksmų, jei mitingas bus taikus. Armija esą pripažįsta „liaudies reikalavimų teisėtumą”.

Pagrindinis demonstrantų reika-

lavimas yra H. Mubarak atsistatydinimas. Jis valdo šalį jau tris dešimtmečius. Pakludamas minios spaudimui, 82 metų H. Mubarak pertvarkė vyriausybę, tačiau opozicija atmeta ir naująjį kabinetą, kuriam vadovauja Ahmed Shafik.

Skirtingos opozicinės grupuotės yra užsibrėžusios tikslą iki penktadienio nuversti H. Mubarak nuo valdžios. Jose vyrauja jaunimas, tačiau prie protestų prisijungė ir uždrausta musulmonų brolija. Ši koalicija nori sukurti bendrą strategiją ir nuspręsti, ar savo atstovu paskirti Nobelio taikos premijos laureatą Mohamed al-Baradei. M. el-Baradei taip pat ragina H. Mubarak trauktis.

Žmonės šalies gatvėse jau reikalauja ne tik prezidento atsistatydinimo, bet ir jo patraukimo atsakomybėn, sakė M. el-Baradei.

Paskelbti nauji apribojimai Baltarusijai

Washington, DC, vasario 1 d. (BNS) – Jungtinės Valstijos paskelbė naujų apribojimų Baltarusijai, atsiiepdamos į griežtas Minsko priemonės prieš opoziciją po ginčijamų prezidento rinkimų. Valstybės departamento atstovas spaudai Philip Crowley sakė, kad „neproporcingas jėgos naudojimas ir šimtų demonstrantų pirminis sulaikymas” yra vieni iš Minsko vyriausybės žingsnių, kurie „įpareigoja veikti Jungtines Valstijas ir kitas tarptautinės bendruomenės nares”.

Minsko politikai atkerta, kad prieš tai paskelbti Europos Sąjungos (ES) vizų apribojimai Baltarusijos pareigūnams neturės kokių nors rimtų padarinių vidaus politinės padėties raidai Baltarusijoje. Jungtinės piliečių partijos garbės pirmininkas Stanislav Bogdankevič sako, kad priimtą Briuselyje sprendimą reikia vertinti taip, kad „baltarusiai turi spręsti savo problemas patys”.

„Tikriausiai neteisinga, kai mes kreipiamės į Vakarus ar į Rytus, prašydami išspręsti mūsų problemas. Liaudis pati turi spręsti savo problemas, ir kažkuria prasme ES teisi”, – sakė S. Bogdankevič. Jis mano, kad „visa demokratinė opozicija turi susivienyti pagal kokias nors griežtas taisykles, iškelti bendrą vadovą, sudaryti bendrą politinę tarybą ir dirbti, siekdama vieno tikslo – atkurti demokratiją šalyje”.

Savo ruožtu Baltarusijos kairiųjų

partijos „Teisingas pasaulis” pirmininkas Sergej Kaliakin pavadino ES sprendimą „pačios ES, kuri pati nusprendžia, ką jai daryti, esant šiai padėčiai, reikalu”.

„Manau, kad rimtų padarinių Baltarusijos Respublikai šie vizų apribojimai neturės”, – savo ruožtu pareiškė Baltarusijos liberalų demokratų partijos (LDP) pirmininkas Sergej Gaidukevič. „Mums dabar svarbu padaryti viską, kas įmanoma, kad nebūtų blogiau. Visi šio vyksmo dalyviai – Vakariai, Rusija, Baltarusija – turi padėti didelį tašką ir spręsti konkrečius klausimus”, – pareiškė LDP vadovas.

Sausio 31 d. ES užsienio reikalų ministrų taryba priėmė sprendimą uždrausti įvažiuoti į Bendriją 158 Baltarusijos pareigūnams, tarp jų – ir prezidentui Aleksandr Lukašenka. Taip pat bus įšaldyti jų aktyvai Sąjungos šalyse, jeigu jų yra.

Sąrašas nėra Baltarusijos užsienio reikalų ministro S. Martynov ir pirmojo vicepremjero V. Semaška. Taip Briuselis nori palaikyti oficialius diplomatinis ryšius su Minsku ir mėgina vesti su juo dialogą, paaiškino užkulisiuose žurnalistams ES diplomatai.

ES diplomatai svarstė ir gilesnių ekonomikos apribojimų Baltarusijai galimybę, bet jų neįvedė. Nebuvo priartta Švedijos ir Lenkijos siūlymui įšaldyti bendradarbiavimą su 27 šalių sąjunga.

EUROPA

DUBLINAS

Airijos vyriausybė pranešė išsiunčianti iš šalies Rusijos diplomata, kadangi pastarosios šalies žvalgybos agentai, šnipinėdami Jungtinėse Valstijose, pasinaudojo šešių Airijos piliečių vogtais asmeniniais duomenimis ir suklasotais dokumentais. Išsiunčiamąjį pavardė ir jo išsiuntimo iš šalies data nenurodoma.

RUSIJA

MASKVA

Rusijos saugumo pareigūnai tiria Rusijos užsienio žvalgybos tarnybos pulkininko, kuris žuvo iškritęs pro 14 aukšto langą, mirties aplinkybes. Pranešama, kad 46 metų pulkininko Genadij Ambarnov kūną aptiko praeiviai. Žiniasklaida skelbia, kad prieš nelaimę pulkininkas pykosi su žmona ir sūnumi. Rusijos užsienio žvalgybos tarnyba yra viena iš organizacijų, pakeitusių sovietų KGB. Ji atsakinga už slaptos informacijos rinkimą užsienyje.

* * *

Oficialioji Rusija pagerbė prezidento Boris Jelcin, kuriam antradienį būtų sukakę 80 metų, atminimą. Dabartinis šalies vadovas Dmitrij Medvedev Jekaterinburg mieste, kur prasidėjo B. Jelcin politinė karjera, atidengė 10 metrų aukščio marmurinį paminklą. 2007 m. mirusį prezidentą jis pavadino „įsitikinimų ir valios žmogumi”. D. Medvedev sakė, kad B. Jelcin paskutiniajame praėjusio amžiaus dešimtmetyje apsaugojo Rusiją, kad ji nenukryptų nuo pertvarkų kurso. B. Jelcin atsistatydino tūkstantmečio sandūroje, jo įpėdiniu tapo dabartinis premjeras V. Putin.

* * *

Britų laikraštis „The Times” sužinojo apie viešą laišką, kurį Rusijos prezidentui D. Medvedev parašė buvęs bendrovės „Jukos” vadovas Michail Chodorkovski, praėjusių metų pabaigoje nuteistas kalėti 14 metų. Šis laiškas yra viešas smūgis valstybės vadovui, dėl kurio šis atsiduria „nepatogioje padėtyje”, praneša inopressa.ru. Pasak „The Times”, laiške buvęs bendrovės „Jukos” vadovas siūlo D. Medvedev atkurti teisingu-

mą ir užkirsti kelią korupcijai. M. Chodorkovski perspėja, kad kitaip Rusija žlugs.

ARTIMIEJI RYTAI

AMANAS

Jordanijos karalius paleido šalies vyriausybę ir paskyrė naują ministrą pirmininką – toks žingsnis žengtas pasigirdus raginimams šalyje įgyvendinti politines pertvarkas. Karalius Abdullah II paprašė Marouf Al Bakhit sudaryti vyriausybę, pajėgią atlikti „tikras politines pertvarkas”, teigiama karaliaus rūmų pareiškimė. Praeitą savaitę šalies sostinėje Amane islamistai, kairieji ir profesinių sąjungų nariai surengė antivyriausybinių protestų ir reikalavo svarbių politinių bei ekonominių pertvarkų. Tuomet policijos pareigūnai sakė, kad protesto akcijoje dalyvavo keli tūkstančiai žmonių. Protestai vyko ir dar šešiuose didžiuosiuose šalies miestuose.

JERUZALĖ

Dėl kritinės padėties Artimuosiuose Rytuose Vokietijos kanclerė Angela Merkel paragino Izraelį imtis konstruktyvių žingsnių taikai atgauti. A. Merkel susitikime su Izraelio premjeru Benjamin Netanyahu buvo sutarta, kad padėtis Egipte dėl aštrėjančių protestų yra labai sudėtinga. Izraelis baiminasi islamistinių jėgų sustiprėjimo kaimyninėje šalyje, jei atsistatydins iki šiol tarpininko vaidmenį taikos derybose atlikęs prezidentas Husni Mubarak. Ir A. Merkel, ir B. Netanyahu pabrėžė, kad Egiptui svarbu pradėti pertvarkas.

JAV

NEW YORK

Jungtinių Tautų (JT) specialistai mano, kad Šiaurės Korėja turi mažiausiai dar vieną slaptą branduolinį objektą. Tokia informacija pateikiama paviešintose ištraukose iš JT parengtos ataskaitos. Ataskaita paremta JAV mokslininko Siegfried Hecker, kuris pernai lankėsi slapta me Šiaurės Korėjos branduoliniame objekte, liudijimais.

AFRIKA

TUNISAS

Tuniso pietiniame Gabeso regione nežinomi asmenys padegė sinagogą, pranešė vietos žydų bendruomenės vadovas.

ATLANTIC
Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Air Freight

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

Trucking

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

LAIMINGI ESAME, KAD ESAME KARTU...

VIRGINIJA PAPLAUSKIENĖ

Šiuos žodžius 1992 metais rinkiminės kampanijos metu, kandidatuoju Stasiui Lozoraičiui į Lietuvos prezidentus, ištari jo ištikima žmona, draugė, bendražygė Daniela Lozoraitienė. Anuomet atšaurūs vėjai politikoje ir gamtoje stingdė žmonių jausmus ir siekius, tačiau nesugebėjo nupūsti palaimingos Danielos šypsenos. Ji ėjo koja kojon kartu su visais žmonėmis, skleisdama viltį, tikėjimą ir ramybę.

Praeitais metais prieš pat šv. Kalėdas negailestinga liga išsivedė ją Anapilin. Ji išėjo tyliai ir ramiai, nesisūsdama ir neimanuodama, išsinešė begalinę meilę ir tikėjimą Lietuva ir jos žmonėmis. Daugeliui mūsų ji yra ir liks vilties Angelu. O jos gyvenimas tapo pavyzdžiu, kaip reikia dirbti ir aukotis – mylėti Lietuvą.

Sausio 22 dieną, šeštadienį, Palaimintojo Jurgio Matulaičio vienuolyne, Kaune vyko gedulingos pamaldos už prieš mėnesį Anapilin iškelia-vusią Danielą Lozoraitienę. Šv. Mišias koplyčioje, kuri švytėjo nuo Danielos Lozoraitienės padovanotų vitražų, aukojo vienuolyno kapelionas Kazimieras Senkus bei kunigas Gintaras Vitkus, SJ. Salvinijos Jautakaitės vadovaujamas choras „Giesmė“ atliko šv. Mišių giesmes.

Po Mišių visi susirinkusieji buvo pakviesti agapei, pabendravimui bei pasidalinimui prisiminimais apie Lozoraitienę. Paminėjimas buvo surengtas Kauno Medicinos akademijos prorektorės, profesorės ir artimos Danielos draugės Vaivos Lesauskaitės bei seselės Albinutės Pajarskaitės rūpesčiu. Pastaroji priminė, kad Daniela buvo ne tik vienuolyno svečias, bet ir mecenatė. Jos kilni auka – koplytėlėje padovanoti meniški vitražai, džiugina akį ir širdį. Daniela dalyvavo 1995 metais spalio 15 d. vienuolyno pastato pašventinimo ir atidarymo iškilmėse. Vėliau jau apsilankė ieškodama amžino poilsio vietos savo antrajai pusei. Ses. Albinutė patvirtino jos anuometinį norą – būti kartu su savo vyru ir po mirties... Ji padėkojo visiems susirinkusiems ir kreipėsi su prašymu:

Valdo Soltano nuotrauka

parengti mirties metinėms atsiminimų knygą apie Lietuvos dukrą – italę Danielą Lozoraitienę. Agapės metu daug buvo kalbėta ir prisiminta taurioji Asmenybė.

Lozoraičio pusseserė Dalia Brazauskienė papasakojo apie bendravimą su giminaičiais, su nuostaba prisiminė, kaip Daniela per savo vyrą Stasį pažino Lietuvą. Ji žinojo apie kiekvieną Kauno kampelį, kuriame Stasio būta, gyventa ir lakstyta vaikystėje. Niekada nemačiusi Lietuvos, jau mylėjo ją, o ypač Kauną. Antroji Lietuva, kurią ji pamatė, pažino, buvo kančios Lietuva. Tačiau ir TOKIĄ Lietuvą ji pamilo. Lydėdama vyrą rinkiminėje kampanijoje, net ir su sulaužyta ranka, važinėjo po Lietuvos miestus ir miestelius, matė, kaip žmonės vargsta ir kenčia. Ji atidžiai ir pagarbiai kalbėjo su kiekvienu nuskriaustu ir rūpesčių prislėgtu žmogui. Jos švelnūs žodžiai buvo tarsi sveikatos balzamas.

Brazauskienė, atsinešusi Vincentos Lozoraitienės pluoštą jai rašytų laiškų, perskaitė gražius anytos žodžius apie marčią. Tai buvo darni, stipri ir tvirta šeima. Liejosi žodžiai apie marčios Danielos gerumą, rūpestingumą, apie pagarbą, pagalbą ruošiant Kūčias ar Velykas, švenčiant Vasario 16-osios iškilmes. Daniela rūpestingai perėmė iš anytos visas lietuviškas tradicijas. Citata iš vieno laiško: „Abi sūnienės (taip buvo vadinamos marčios), paruošė Velykų stalą taip, kaip aš ruošdavau. Jos abi nori išmokyti lietuvių kalbos.“ Brazauskienė prisiminė, kaip Stasys su žmona pirmą kartą atvyko į Lietuvą ir kaip norėjo susipažinti su savo gimine. Buvo daug kalbėta ir gražiai bendrauta. 1993 metais Daniela lydėjo vyrą per visą Lietuvą, dalyvaudama jo rinkiminėje kompanijoje. Daug ir paprastai bendravo su žmonėmis. Jos šypseną, jos gerumą traukė paprastus žmones. Po Stasio mirties rūpinosi jų visos šeimos, tapusios jai sava, archyvine medžiaga. Ji atvežė iš Putnam nuo vyro kapo (ten buvo palaidotas) medinį kryžių ir pastatė Kryžių kalne. Ypač rūpinosi, kad Stasio teta Matulaitytė Rannit atgultų amžinam poilsiui Lietuvoje. Brazauskienė su širdgėla kalbėjo apie Vytauto Didžiojo universiteto vadovybės nepagarbų elgesį su Lozoraičių memorialiniu kambariu. Jis uždarytas, o visa medžiaga išnešta ir sudėta į sandėlį. Ji papasakojo, kaip Daniela ir Kazys Lozoraitis rūpinosi šiuo kambariu, kaip dovanojo daiktus, archyvinę medžiagą, ir ne tik... O dabar viskas suniokota, iškraustyta. Taip, deja, „saugomas“ atminimas.

Choro „Pastoralė“ vadovė Jautakienė prisiminė, kaip lankėsi Amerikoje ir koncertavo Washington, DC, ambasadoje. Tai buvo paskutinė Lozoraičio darbo diena. Su širdgėla prisiminė jo nepelnytą nušalinimą nuo pareigų. Vėliau, jau Lietuvoje, kai vyko agitacinė priešrinkiminė kampanija, „Pastoralė“ lydėjo Lozoraičių šeimą. Jautakienė prisiminė, kokia tai buvo tvirta ir stipri šeima, kaip jie rankomis susikabinę žygiavo per Lietuvą. Prisiminė, kaip Danielai lūžo ranka, tačiau ir sugipsuota ji nepaliko vyro ir kartu su juo keliavo per kaimus ir kaimelius, dalindama savo širdies šilumą. Jautakienė paskaitė Danielos atminimui savo sukurtą eilėrašį.

Kalba prof. V. Lesauskaitė.

Prof. D. Brazauskienė a. a. Stasio Lozoraičio pusseserė.

Kalba seselė Albina.

Giedrės Sinkūnaitės-Maršalkienės nuotraukos

Egidijus Vareikis prisiminė be galo įdomų faktą – rinkimus Ženevoje. Daug bylojantis ir viską nusakantis buvo rinkiminės agitacinės kompanijos dviejų dalių lapelis: vienoje pusėje iš „Tarybinės enciklopedijos“ atspausdinta informacija apie Algirdą Brazauską, o kitoje – iš „Lietuvių enciklopedijos“, išleistos Boston, – tekstas apie Stasį Lozoraitį. Jeigu toks lapelis būtų pasirodęs Lietuvoje, tai rezultatai būtų kitokie... Lietuvių Bendruomenė Ženevoje nepasižymėjo gausumu – tik 18 narių, tad iš jų tik 3 balsavo prieš S. Lozoraitį.

Stasio Lozoraičio vardu pavadintos mokyklos direktorė su begaliniu dėkingumu kalbėjo apie Lozoraitienę. Apie jos ypatingus apsilankymus mokykloje, apie dalyvavimus įvairiuose šventėse. Ji džiaugėsi nuoširdžia ir gražia draugyste. Danielos dėka Lozoraičio archyvinė medžiaga pasiekė mokyklą. Čia įkurtas jo atminimui muziejus, kuris globojamas ir tvarkomas. Direktorė pakvietė visus aplankyti muziejų.

Salvinija Jautakaitė, kuri studijavo Romoje, papasakojo apie savo dažnus apsilankymus Lozoraičių namuose. Ji pamena, kad ten viskas buvo gražiai sutvarkyta, prižiūrėta.

Daniela – rūpestinga ir vaišinga šeiminkė – globojo kiekvieną atvykusį svečią.

Apie Danielos vaišingumą, globėjišką rūpestingumą papasakojo ir šiuo straipsnio autorė. Parsivežusi iš Washington rašytojo Antano Vaičiulaičio archyvinį rinkinį tyrinėčiau ir tvarkiau medžiagą. Pradėjusi rengti apie rašytoją knygą, kreipiausi pagalbos į Lozoraičius išsiaiškinti ir atpažinti kai kurias archyvinės nuotraukos, dokumentus. 1940 metais Vaičiulaitis ėjo atsakingas sekretoriaus pareigas Vatikane, atstovybėje prie Šventojo Sosto (šios atstovybės niekad neuždarė). Rašytojas artimai susibičiuliavo su Lozoraičių šeima, susidraugavo su „lozoraitukais“. Apie tą gražią draugystę byloja išpūdingos nuotraukos, tad galima būtų daug papasakoti, „prakalbinus“ anuos laikus... Tačiau tik vieną faktą, kuris apibūdina Stasį Lozoraitį (jau nesnį) norėčiau priminti. Pirmoji skausminga 1940-ųjų metų Lietuvos okupacija aidu atliepė visame pasaulyje. Tuoju pat Italijos valdžia griežtai pareikalavo atiduoti Lietuvos atstovybę prie Kvirinalo rusams. Pasirinkimo nebuvo. Išaušus lemtingai dienai, kai reikėjo apleisti gražiuosius rūmus,

Nukelta į 9 psl.

„Ambersail” dienoraštis

Nr. 73

Tad pirmasis ligonis pasveiksta gana greit. Bet... Laive juk esame kaip broliškas kumštis, galima sakyti, valgome beveik iš to paties dubenėlio ir dalijamės tuo pačiu gėrimo puodeliu. Todėl pasveikus pirmajam, po kelių dienų netikėtai pradeda byrėti ir daugiau kitų. Vienam gerklę, kitam nosį, trečiam ausį sugriebia. Sąlygos juk nelepina. Vasara Šiaurės jūrose tokia, kad, įvertinę savo ap-
rangą, laive padarėme išvadą, jog tiek rūbų mes net lietuviškos žiemos vidurį nebūname apsirengę. O sirgti laive nėra kada. Aštuonių valandų pertrauką tarp budėjimų galima išnaudoti gydymuisi, bet po to vėl į 4 valandų budėjimą, nes laivas negali sustoti, koks bebūtų oras ir paros metas. Tad gydymasis jau vyksta pagreitintu būdu. Citrinų, medaus, česnako, imbiero ir kitu gerųjų produktų atsargos laive didelė.

Tiesiog virusai ir jų pasekmės neturi jokių progų nugalėti ryžto kupiną komandą, ypač vedamą didelių tikslų.

Saulius Šukaitis
XI etapo ėgulos narys

2009-06-21 Puikus komandinis darbas

Priplaukėme Stokholmą. Jachta miesto centre, netoli Vasa muziejaus. Pasitiko didelis būrys tautiečių su kepurine, duona su druska bei eilėraščiais. Per kūną pradėjo bėgioti šiurpuliukai. Nevalingai pradėjau ieškoti saulės akinių, kad pridengčiau ašarojančias akis. Krūtinę užliejo labai stiprus ir geras jausmas... Tas jausmas nepaliko visą vakarą ir, matyt, kažką viduje pakeitė.

Kol dar nebuvau ėlipęs į laivą, labai bijojau. Niekada nesu plaukęs jachta jūroje, tad tokiai kelionei kaupiausi. Klausimai, ar nesergu jūrlige, ar esu matęs tikras jūros audras, o dar neseniai lūžęs gikas nepadėjo nusiraminti. Baisiausia atrodė tai, kad nėra kelio atgal – išplaukęs negalėsiu grįžti atgal į tą patį uostą ar persėsti į kitą laivą. Daug geriau pasijutau, kai Gdanske išvydau ėgulą. Tai labai nuoširdūs ir paprasti žmonės.

Išplaukus į jūrą, denyje ryte žvarboka – 25 mazgų vėjas į nosį ir supa. Oi, kaip supa! Bet visi ramiai tvarkosi aplinkui ir vartoja kažkokius keistus terminus, užuot tiesiog sakę „burė” ar „virvė”. Bandau kažkuo prisidėti ir prisidedu – gaunu pasukti „kavamalę” (tai rankomis

sukamas prietaisas burei kelti, panašus į dviračio pedalus). Nereikėjo ir minutės, kad per nugarą pradėtų tekėti prakaitas. Laive iš tikrųjų yra ką veikti.

Po pietų susitaikiau su supimu ir pagaliau panorau ko nors užkąsti. Kaip tik tuo metu kapitonas Paulius atnešė iš pakelio pagamintą bulvių košę. Tai buvo pati skaniausia bulvių košė, kokią tik esu gyvenime valgęs!

Vakaras, iki uosto liko 500 metrų. Burės nuleistos ir su varikliu iriamės marinos link, kuri yra prieš pat Stokholmą, saugantį tūkstantį salų. Staiga sustoja variklis, ir laivas tampa beveik nevaldomas. Už vairo kapitonas, dar ramesnis nei prieš pat ėvykį, praneša, ką darysime ir duoda visiems komandas. Priplaukus prie uosto, kapitonas laivą nuvairuoja prie pat priplaukos. Vieni šoka iš plaukiančio laivo ant priplaukos, kiti paduoda virves ir laivas stebuklingai sustoja. Nors visa tai vyko labai greitai, atrodo, kad užtruko visą amžinybę. Laivo priekis sustojo per 70 cm nuo didelio katerio, kurio šeimininkas dar 5 minutes stovėjo išsižiojęs. Tik tuomet supratau, kodėl uosto darbuotojai, iš toliau stebėję šį ėvykį, ištarė „nice landing” (angl. gražus nusileidimas). 20 tonų sveriantį laivą taip greitai sustabdyti yra fantastika! Taip ir apibūdindčiau, kas yra bendro tikslo siekimas, – komandinis darbas ypatingai ėtemptomis aplinkybėmis.

Plaukimas aplink pasaulį – tai tik priemonė daug kilnesniam ir aukštesniam tikslui. Tas tikslas ir yra: vienas vardas – Lietuva.

Antanas Danys

XI Odisejos etapo ėgulos narys
(Gdanskas – Stokholmas)

2009-06-25 Vilniaus angelas nusileido Stokholme

Saulėtą birželio 22-osios dienos vidurdienį, prieš pat jachtai „Ambersail” pakeliant bures į Sankt Peterburgą, „Tūkstantmečio odisejos” XI etapo ėgulos nariai dalyvavo svarbiame Švedijos sostinei ėvykyje.

Stokholmo miesto centre atidengta Vilniaus miesto angelo skulptūra. Angelas ėkurdintas prie meno galerijos (Liljevalchs konsthall, Djurgårdsvägen 60, 11521 Stockholm), miesto gyventojų ir svečių gausiai lankomoje vietoje.

Bus daugiau.

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

Chirurgai

Dr. PETRAS V. KISIELIUS
Inkstų, pūslės, prostatos

gydymas bei chirurgija
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, MD
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, MD, S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

LAIMINGI ESAME, KAD ESAME KARTU...

Atkelta iš 8 psl. Stasys Lozoraitis su kitu žmogumi užsiropstė į pastato viršūnę (o tai gan aukštai) ir iškėlė virš pastato didžiulę trispalvę, privirtindamas ją taip, kad daugiau nei visą dieną vargę okupantai vos ją nuėmė. Tai buvo sąmoningas protesto aktas.

Danielos ir Kazio Lozoraičio pakviesta lankiausi Romoje, tyrinėju rašytojo Vaičiulaičio gyvenimo ir kūrybos kelią. Buvo didžiulė malonė ne tik keliauti rašytojo keliais, bet ir prisiliesti prie šios kilnios moters gyvenimo. Žavėjo jaukūs ir be galo rūpestingai prižiūrėti namai. Tai daugiau nei namai – S. Lozoraičio darbo kambaryje ėkurtas muziejus. Niekas nepaliesta, viskas jautriai saugoma, tik puošnios gėlės nuolat keičiamos. Pirmame namo aukšte – didžiuliai Lozoraičių šeimos archyvai. Daniela rūpestingai atliko šeimninkės pareigas: jutau jos gerą ir dosnią ranką, tylų ir švelnų dėmesį, ėdėmų, padrašinantį žvilgsnį, klausiau ėsmintingų ir moteriškai jautrių žodžių. Prisilietimas prie šios kilnios moters gyvenimo liko neišdildomu ėspūdžiu. Jos dėka buvo aplankyti Romos ir Vatikano turtingieji muziejai, pamatyti ėspūdingiausi architektūros pastatai, gamtos sukurti stebuklai. Kazio Lozoraičio globoje atsivėrė durys į visas šventoves, buvo aplankytos tos vietos, kur jaunėlis Kazys lydėjo rašytoją Vaičiulaitį. Pasutinę mano kelionės dieną, pakerėdama virš Ispanų aikštės Romoje nušvito dviguba vaivorykštė.

A. a. Stasio Lozoraičio kapas Petrašiūnuose.

Daniela Lozoraitienė taip pat stipriai ir neišdildomai atėjo į daugelio lietuvių gyvenimus. Ji liks mūsų širdyse kaip begalinės meilės simbolis. Tokios paprastos, bet žodžiais nenusakomos meilės – Tėvynei, artimam, paprastam žmogui.

**Virginija Paplauskienė – Mai-
ronio lietuvių literatūros muziejaus
įšeivių literatūros skyriaus vedėja.**

SKELBIMAI

* **Moteris ieško** pagyvenusių žmonių priežiūros darbo. Patirtis, rekomendacijos. Gali pakeisti bet kurią savaitės dieną. (Gali dirbti vyras ir žmona kartu). Tel. 312-307-4619.

* **Moteris**, gyvenanti Palos Hills, ieško bet kokio darbo šeštadieniais. Tel. 708-220-3202.

* **Vidaus ir lauko** dažymo darbai. Patirtis. Tel. 773-550-1867.

* **Moteris ir vyras** ieško pagyvenusių žmonių priežiūros darbo. Gali

dirbti kartu arba atskirai. Tel. 773-954-5233 arba 773-344-8829.

* **Moteris ieško** pagyvenusių žmonių slaugos darbo su gyvenimu. Didelė patirtis, legalūs dokumentai. Gali ėšleisti atostogų nuo balandžio mėnesio (bet kurioje valstijoje). Siūlyti įvairius variantus. Tel. Lietuvoje +370-647-65077 arba 630-730-2132.

* **Moteris ieško** žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Galimi pakeitimai ar gali ėšleisti atostogų. Tel. 773-808-0011.

Balio Sruogos didybė

Balys Sruoga tėviškėje. Sėdi ant arklio ir kalba. 1934 m.

Sruogų šeima. Tėvai: Pranas Sruoga ir Agota Luomanaitė–Sruogienė. Stovi iš kairės Kazys ir Aniolas, prie tėvų sėdi Juozas, priekyje iš kairės Balys ir Adolfas Sruogos. Apie 1926 m.

ANTANAS SEIBUTIS

Specialiai „Draugui“ iš Biržų

Vasario 2 d. sukanka 115 metų, kai gimė lietuvių literatūros klasikas, vabalninkietis-biržietis, kilęs iš Baidokų kaimo Balys Sruoga. Didelis žmogus jis buvo ir ūgiu (aukštesnis nei 190 cm), dideliu tapo ir dėl savo indėlio į lietuvių literatūrą, dramaturgiją, teatrologiją.

Apie rašytojo vaikystę, praleistą „Sruogynėje“, A. Samulionis knygoje „Balys Sruoga“ rašė: „Rašytojas mylėjo gimtinę ir, radęs laisvo laiko, visada skubėdavo aplankyti artimųjų: ‘kiek griežtoko tėvo’ ir ‘švelnios motutės’, pabendrauti su kaimynais, ‘išlenkti sklenyčios biržietiško alaus, pašposyti ir pašėlti’”.

Labai simboliškai dabar skamba paties B. Sruogos 1921 m. rašyta ir naujosios poezijos antologijoje „Vainikai“ išspausdinta autobiografija.

„Gimęs 1896 metais.

Laukinis liūdnumas ir laimė, kalėjimas amžiuos ir pašėlusi valia, gyvenimo padūgnė, piktas kerštas ir pasiryžimo šventumo nekaltybė, požemio klaikumos rauda ir begalinis beprotingas džiaugsmas, – visa gyvenimo disonansų aidija, tur būt, ne mano vieno išpažinties verta.

Ir jeigu aš esu, tai todėl, kad žinau kiekviename pakeleivingame broly ir sesery gyvenančią sielą mano. Ir jeigu aš būsiu, tai tik todėl, kad mūsų niekas nemiršta.

Todėl aš ir einu į gyvenimą mylėdamas žemę, tą žiaurią, rūšią, drėgną. Todėl ir negailestingai suskaitytos mano dienos man yra palaimos žemė. Ir ištremty iki dugno išsemdamas aš maną dalį, laiminu žemės sultis ir amžinai grįžtančią dainą.”

B. Sruoga, debiutavęs 1911 m. straipsneliais, eilėraščiais „Aušrinėje“, „Rygos naujienose“, „Pirmajame bare“, susižavėjęs simbolizmu, vėliau išleido lietuvių poezijai reikšmingus rinkinius „Saulė ir smiltys“ (1920), „Dievų takais“ (1923) ir kt.

Po studijų Muenchen, kur apsigynė ir daktaro disertaciją, profesoriavo Vytauto Didžiojo universitete, buvo bene aktyviausias lietuvių tautinio teatro ugdytojas, kritikas, rašė įvairius kūrinius, didžiausią savo ta-

lento dalį skirdamas dramaturgijai. Į lietuvių dramos lobyną įėjo jo pjesės – „Milžino paunksmė“ (1932), „Baisioji naktis“ (1935), „Kazimieras Sapiega“ (1938–1941), „Apyaušrio dalia“ (1945).

1939 m. Kauno universiteto Humanitarinių mokslų fakultetui persikėlus į Vilnių, Balys Sruoga tęsė universitetinį darbą.

Antrojo pasaulinio karo metais, Vokietijai užpuolus Tarybų Sąjungą ir okupavus Lietuvą, 1943 m. B. Sruoga buvo išvežtas į Stutthof koncentracijos stovyklą. Jo žmona istorikė Vanda Daugirdaitė–Sruogienė ir duktė Dalia 1944 m. rudenį, norėdamos išvengti antrosios sovietų okupacijos, pasitraukė į Vakarus. Daugiau savo šeimos B. Sruogai nebepavyko pamatyti, jis 1947 spalio 16 d. mirė.

Garsioji B. Sruogos atsiminimų apie Stutthof koncentracijos stovyklą knyga „Dievų miškas“ buvo parašyta per tris mėnesius, besigydamas Biršto no sanatorijoje. Knyga, išleista praėjus dešimčiai metų po rašytojo mirties ir jį išgarsinusi, pačiam autoriui atnešė daug skausmo. Po ilgų diskusijų su sovietiniais cenzoriais, praradęs viltį, rašytojas nuleido rankas. Juo labiau kad visuotiniame rašytojų suvažiavime 1946 m. sovietinės cenzūros laikais šis kūrinys buvo įvertintas itin neigiamai.

„Versus aureus“ leidykla 2005 m. išleido B. Sruogos atsiminimų knygos apie Stutthof koncentracijos stovyklą „Dievų miškas“ vertimą į anglų kalbą „Forest of the Gods“, ją išvertė B. Sruogos anūkė Aušrinė.

2005 metais Lietuvoje buvo parodytas kino filmas „Dievų miškas“, sukurtas pagal to paties pavadinimo B. Sruogos romaną.

2009 m. tarp 100 Lietuvos asmenybių, per tūkstantmetį labiausiai nusipelnusių Lietuvai, įamžintų Tado Gutausko granitinėje skulptūroje „Vienybės medis“, įrašytas ir Balys Sruoga.

„Lietuvos rytas“, pradėdamas leisti savo biblioteką, 2006 m. ją pradėjo būtent B. Sruogos kūriniu „Dievų miškas”.

Antanas Seibutis – Biržų krašto muziejaus „Sėla“ muziejininkas.

Naujos knygos apie Mažąją Lietuvą

2011 m. vasario 4 d. Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje (Klaipėda, Didžioji Vandens g. 2). Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos institutas pristatys leidinius, skirtus 1939 m. įvykiams Klaipėdos krašte aptarti: doc. dr. Arūnės Liucijos Arbušauskaitės monografiją „Anšliusas ir Klaipėdos krašto gyventojai (1939–1944)” ir serijinio leidinio „Acta Historica Universitatis Klaipedensis” XXI tomą „Klaipėdos krašto aneksija 1939: politiniai, ideologiniai, socialiniai ir kariniai aspektai”.

Knygoje „Anšliusas ir Klaipėdos krašto gyventojai (1939–1944)” aprašoma, kaip Lietuvos Respublika 1939 metais neteko Klaipėdos krašto; pasakojama apie Klaipėdos krašto pabėgėlių padėtį Didžiojoje Lietuvoje; atskleidžiamos nacistinės administracijos nuostatos krašte gyvenusių lietuvių atžvilgiu. Aiškinama, kaip buvo išspręstas Klaipėdos krašto lietuvių pilietybės klausimas ir kokią

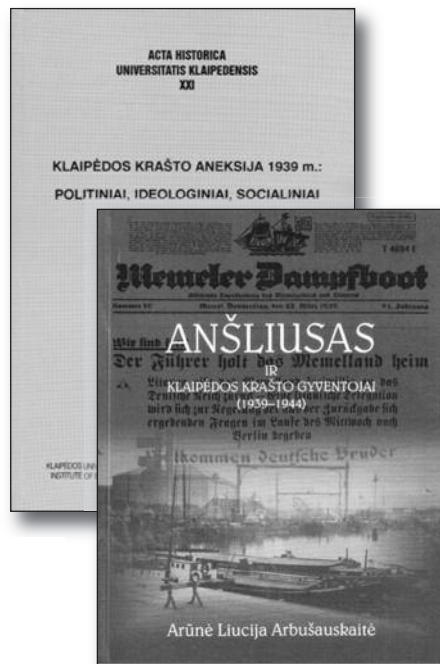
įtaką lietuvininkų likimui padarė Gyventojų mainų sutartis (1941 m. sausio 10 d.). Nagrinėjamas Laisvojo uosto zonos idėjos įgyvendinimas ir žlugimas. Knygoje pateikiama autentiškų dokumentų, taip pat 1938–1942 metų demografinė statistika.

Serijinio leidinio „Acta historica universitatis Klaipedensis” XXI tomo straipsniuose Lietuvos mokslininkai tyrinėja iki šiol lietuvių istoriografijoje mažai tyrinėtus politinius, ideologinius, socialinius bei karinius 1939 m. įvykius Klaipėdos krašte.

Č. Laurinavičius gvildena istorines aplinkybes bei priežastis, kurios sąlygojo Klaipėdos krašto atitekimą Lietuvai po Pirmojo pasaulinio karo. 1939 m. Klaipėdos krašto aneksijos ideologinį parengimą apžvelgia V. Safronovas, atskleisdamas pirmosios nepriklausomos Lietuvos metais vykusius vietos gyventojų, memelendrių, tapatybės formavimo ir keitimosi raidas. Kariniai reiškiniai yra nagrinėjami V. Vareikio, V. Jokubausko, Š.

Liekio straipsniuose. Z. Butkaus straipsnyje atskleidžiamas Sovietų Sąjungos požiūris į Klaipėdos atplėšimą nuo Lietuvos 1939 m. A. Arbušauskaitė pateikia pabėgėlių iš Klaipėdos krašto padėtį Didžiojoje Lietuvoje ir Lietuvos vyriausybės elgesį humanitarinės krizės akivaizdoje. A. Bubnys pristato Lietuvos pastangas ir veiksmus, ginant Lietuvos ir jos piliečių reikalus aneksuotame Klaipėdos krašte. A. Štuopio straipsnyje tyrinėjamos vokiečių vykdytos karinių įtvirtinimų statybos Klaipėdoje po 1939 m. kovo mėnesio aneksijos.

Šaltinių skyriuje spausdinami Lietuviškųjų organizacijų komiteto paskutiniųjų posėdžių protokolai „anšliuso” išvakarėse, kitas dokumentas – 6-ojo pėstininkų Pilėnų kunigaikščio Margio pulko vado gen. štabo pulkininko A. Breimerio ataskaita III pėstininkų divizijos vadui – iliustruoja, kokiomis sudėtingomis sąlygomis 1939 metų kovo mėnesį

Lietuvos kariuomenei teko atsitraukti iš Klaipėdos krašto.

Klaipėdos universiteto info

SKAUTYBĖS KELIAS

2011 m. GAVM vadovų lavinimo stovykla Atkelta iš 2 psl.

Registracija:

JAV registracijos lapai su mokesčiu siunčiami:

- sesei Danai Mikužienei (620 Edgebrook Dr., Shorewood, IL 60404)

Kanados kursantai registruojasi pas:

- Brolių Algį Simonavičių (40 Wilgar Rd., Toronto, Ontario, M8X 1J5

Canada, tel. 416-239-7226)

Iki 2011 m. birželio mėn. 1 d. Paruošiamieji darbai bus išsiųsti per vieną savaitę.

Kartu su registracijos lapais turi būti atsiųsti:

- Jaunesniems nei 18 m. (minors) kursantams IR vadovams: Agreement to Release, Child Info Record, Health History Record.
- Vyresniems nei 18 metų (adults) kursantams IR vadovams: Adult Medical Release, Vadovų registracija, Health History Record.
- Kopija GALIOJANČIOS asmeninės draudimo kortelės.

**** 18+ metų kursantai bei vadovai** privalo turėti savo valstybės/krašto DCFS (Dept. Of Child and Family Services) background check ir savo valstybės/krašto Criminal background check. **** (Michigan valstijos reikalavimas)**

Mokestis: 300 JAV dol. Čekius arba perlaidas rašyti LSS.

Transportas: Pasirūpina vienetai arba asmeniškai.

Pastabos:

- Stovykla bus užskaitoma tik dalyvavusiems joje nuo pradžios iki pat galo. Nebus leidžiama vėluoti arba anksčiau išvykti. Negalintys dalyvauti visoje stovykloje, neturėtų iš viso vykti.
- Į GAVM leidžiama TIKTAI iš anksto užsiregistravusiems arba susitarusiems skautams. Naujos registracijos „prie vartų“ nebus priimanamos.
- GAVM vyks tuoj pat po Čikagos tuntų stovyklos. Norintys stovyklauti su Čikagos skautais susitaria tiesiogiai su Čikagos tuntininkais. Registracijos anketos pildomos atskirai stovyklai ir mokyklai.

s. Audra Lintakienė
3509 Rosemear
Brookfield, IL 60513
(708) 387-9180

sv. vs. Donatas Ramanauskas
1507 Meadows Rd.
Geneva, IL 60134
(630) 845-0151

Vaitiekus Kazlauskas, gyvenantis **Hamilton ONT, Canada**, pratęsė „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo laikraščiui 60 dol. auką. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

Stefa Kisielienė, gyvenanti **Cicero, IL**, kartu su „Draugo“ metinės prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. auką. Labai ačiū.

Algis Strimaitis, gyvenantis **Chicago, IL**, pratęsdamas metinę „Draugo“ prenumeratą paaukojo laikraščiui ir 50 dol. auką. Esame Jums dėkingi.

Eugenija S. Radžiūnas, gyvenanti **Omaha NE**, pratęsė „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo laikraščiui 50 dol. auką. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

Edward Seibutis, gyvenantis **Homer Glen, IL**, pratęsdamas metinę „Draugo“ prenumeratą paaukojo laikraščiui ir 50 dol. auką. Labai ačiū.

A † A ONA KRONIENĖ RAKAUSKAITĖ

Mirė 2011 m. sausio 28 d.

Gimė 1920 m. kovo 20 d. Lietuvoje.

Gyveno Willowbrook, IL, anksčiau Michiana Shores, IN ir Union Pier, MI.

Nuliūdę liko: sūnus Algis su žmona Gloria; anūkai Thomas, Petė su žmona Danielle ir Jenny Kronaitė; proanūkiai Jacob, Joseph ir Emily; sesuo Alicija Jarmulkienė su šeima Lietuvoje bei kiti giminės ir artimi draugai.

Velionė buvo žmona a. a. Liudviko.

Vietoje gėlių, prašome aukoti Pal. J. Matulaičio misijai.

A. a. Ona bus pašarvota penktadienį, vasario 4 d. nuo 3 v. p. p. iki 8 val. vak. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Dearby Rd.), Lemont.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, vasario 5 d. 8:30 val. ryto. Iš Petkus Lemont laidojimo namų velionė bus palydėta į Pal. Jurgio Matulaičio misijos bažnyčią, kurioje 9 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių a. a. Ona bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Kviečiame visus draugus, artimuosius ir pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

A † A. PRIMA VAŠKELIENĖ 1923–2011

Mirė 2011 m. sausio 30 d. po sunkios ligos savo namuose St. Pete Beach, FL.

Nuliūdime liko: duktė Danutė, žentas Ric, giminės Amerikoje ir Lietuvoje.

Jos šviesus atminimas liks mūsų širdyse.

Nuliūdę artimieji

A † A JULIUS GUDELIS

Mirė 2011 m. sausio 30 d.

Gimė 1920 m. vasario 2 d. Lietuvoje.

Gyveno Willowbrook, IL.

Nuliūdę liko: sūnus Vitas su žmona Jewel; duktė Danutė Gudelytė-Česienė su vyru Romu; anūkai Sabrina ir Viktoras; sesuo Onutė Stalioraitienė su šeima Lietuvoje, pusseserė Mirga Sulaitis, kiti giminės ir artimi draugai.

A. a. Julius buvo vyras a. a. Česlavos Jakštytės-Gudelių.

Velionis bus pašarvotas ketvirtadienį, vasario 3 d. nuo 3 v. p. p. iki 8 val. v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.), Lemont.

Laidotuvės įvyks penktadienį, vasario 4 d. 9:30 val. ryto Petkus Lemont laidojimo namuose. Iš laidojimo namų a. a. Julius bus palydėtas į Pal. Jurgio Matulaičio misijos bažnyčią, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių a. a. Julius bus palaidotas Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Kviečiame visus draugus, artimuosius ir pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direk. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

Albinas Smolinskas, gyvenantis **Orland Park, IL**, kartu su „Draugo“ metinės prenumeratos mokesčiu atsiuntė ir 50 dol. auką. Tariame nuoširdų ačiū.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆**Prezidento Aleksandro Stulginskio** gimimo metinių minėjimas vyks sekmadienį, vasario 6 d. 12:30 val. p. p. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje (14911 127th St., Lemont, IL). Visus maloniai kviečia Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulutė”.

◆**Šeštadienį, vasario 12 d., 6 val.** v. Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre vyks pianisto Petro Geniušo labdaros koncertas. Rengia Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulutė”.

◆**ALT’ vasario 13 d. 2 val. p. p.** kviečia visuomenę į Vasario 16-osios minėjimą Jaunimo centro didžiojoje salėje. Prieš minėjimą Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje 10:30 val. r. vyks šv. Mišios.

◆**Vasario 25 d., penktadienį, Dailės** muziejaus patalpose, PLC, Lemont, IL, 7 val. v. vyks Daivos Markelytės knygos „White Field, Black Sheep” pristatymas. Rengia Filisterių skautų sąjungos Čikagos skyrius. Daugiau informacijos pas fil. Viliją tel. 708-567-9611.

◆**Vasario 26 d., šeštadienį, Jaunimo** centro didžiojoje salėje (5620 S. Claremont Ave, Chicago, IL) 7 val. v. vyks teatralizuota tautinių šokių grupės „Suktinis” vakaronė, skirta kolektyvo penkmečiui paminėti. Įėjimas – 25 dol. Dalyvaus teatro sam būris „Žaltvykslė”

◆**Lietuvių Fondo narių metinio** suvažiavimo 2011 m. gegužės 7 d. metu trejų metų kadencijai bus renkamas trečdalis LF Tarybos narių, t. y. 6 nariai (direktoriai), taip pat 3 Kontrolės komisijos nariai vienerių metų kadencijai. Daugiau informacijos rasite LF tinklalapyje www.lithuanianfoundation.org, paskambinę tel. 630-257-1616 arba parašę el-paštu: admin@lithfund.org.

IŠ ARTI IR TOLI...

◆**JAV LB Vakarų apygarda ir Los Angeles** apylinkės valdyba 2011 m. vasario 13 d. kviečia jus į Vasario 16-osios minėjimą. 10:15 val. r. – vėliavų pakėlimas; 10:30 val. r. šv. Mišios Šv. Kazimiero bažnyčioje; 12:30 val. p. p. minėjimas šv. Kazimiero parapijos salėje, 2718 St. George St., Los Angeles, CA 90027. Šventės pagrindinis kalbėtojas – Donatas Januta. Meninę programą atliks „Spindulio” ansamblio šokėjai, vyrų vienetas „Tolimi aidai” ir Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokiniai. Užsakymus pietums priima Birutė Prasauskienė tel. 310-326-8038 ir Lilė Pupienė tel. 323-255-3654.

◆**Lietuvos valstybės Nepriklausomybės** paskelbimo akto signataro Mykolo Biržiškos kapo lankymas įvyks 2011 m. vasario 16 d. (trečiadienį) 11 val. r., Calvary kapinių pagrindinio mauzoliejaus St. Phillipe koplyčioje, 4201 Whittier Blvd., Los Angeles, CA 90023.

Įkurtas klubas „Mėnesio knyga”

Klubo „Mėnesio knyga” vadovė Sigita Balzekas (dešinėje) pristato rašytoją Daivą Markelytę.

Nuo š. m. sausio mėnesio Balzeko lietuvių kultūros muziejuje pradėjo veikti klubas „Mėnesio knyga”. Jam vadovauja muziejaus direktorių tarybos narė Sigita Balzekas. Klubo veikloje galite dalyvauti dvejopai: internetinėje muziejaus svetainėje ir/arba kas mėnesį vyksiančiuose klubo susirinkimuose.

Apsilankę muziejaus internetinėje svetainėje www.balzekasmuseum.org galite išsakyti savo nuomonę ir dalyvauti diskusijose apie lietuvių autorių ar lietuviškomis temomis anglų kalba parašytas knygas. Maloniai prašome siūlyti knygas aptarimui.

Šio mėnesio knyga Daivos Markelytės atsiminimai „White Field, Black Sheep: A Lithuanian-American Life”. Susitikimas su autore vyko muziejuje šeštadienį, sausio 22 d., ir sutraukė didelį literatūros mylėtojų būrį. Daiva Markelytė skaitė ištraukas iš knygos ir atsakinėjo į klausimus.

Po tokio šilto priėmimo, Daiva žadėjo parašyti dar ne vieną atsiminimų knygą.

Norintys įsigyti knygą „White Field, Black Sheep: A Lithuanian-American Life”, maloniai kviečiami į muziejaus parduotuvę (6500 S. Pulaski Rd.) arba internetinę svetainę www.balzekasmuseum.org.

Klubo vadovė Sigita minėjo, kad šeštadienį, vasario 26 d., 2 val. p. p. vyks antrasis susirinkimas. Bus aptariama Juozo Lukšos knyga „Forest Brothers: The Account of an Anti-Soviet Freedom Fighter 1944–1948” apie lietuvių partizanų kovą ir tragiškus jų likimus. Šią knygą taip pat galite įsigyti muziejaus parduotuvėje. Visi, norintys tapti klubo „Mėnesio knyga” nariais, maloniai kviečiami į susirinkimą.

Balzeko lietuvių kultūros muziejaus info

Neringos stovyklos naujienos

Prasidėjo registracija 2011 m. vasarai! Kviečiame registruotis į vaikų, šeimų, „Pažink savo tikėjimą” stovyklas. Visą informaciją ir registracijos anketas rasite stovyklos tinklalapyje www.neringa.org

Dėmesio! Užsiregistravusiems į vaikų stovyklas iki balandžio 1 d. taikomos nuolaidos. Praneškite savo draugams ir giminėms apie galimybę stovyklauti Neringoje šią vasarą. Primename, kad paskubėtumėte užsiregistruoti į šeimų stovyklas, nes šios stovyklos labai populiarios.

Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo seserims rūpi Neringos stovyklos ateitis. Seselės kviečia visus bendradarbiauti ir siūlyti įvairiausių projektus, kad stovykla išliktų.

Moterų rekolekcijos vyks balandžio 29–gegužės 1 dienomis. Rekolekcijas ves dr. Kristina Mačiūnaitė ir Kerry Secrest. Registracijos anketą rasite aukščiau nurodytame tinklalapyje.

2011 m. birželio 3–5 dienomis kviečiame visus atvykti į kasmetinę talką, kad galėtumėme tinkamai paruošti stovyklavietę vasaros poilsui. Apie atvykimą į talką prašome pranešti tel. 978-582-5592 arba el. paštu regina@neringa.org

Birželio 30–liepos 3 d.: stovykloje seselė Ignė ves krikščioniškojo gyvenimo stovyklą.

Rugpjūčio 14–21 dienomis vyks stovykla „Meno8Dienos”.

Pasakų namelis Neringos stovykloje.

Edvinas Minkštimas

Sean Lee

Sausio 30 d. pianistas Edvinas Minkštimas, Juilliard School doktorantas, ir smuikininkas Sean Lee, tos pačios mokyklos magistrantas, sėkmingai koncertavo South Orange Performing Arts Center (South Orange, NJ), kur atliko prancūzų kompozitorių muzikos programą.

„Draugo” info

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis

30 metų darbo patirtis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

Advokatas Vytenis Lietuvninkas

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo”)
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS

6436 S.Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą